

Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda

PEDAGÓGIAI PROGRAM

2025.

Készítették:
Az intézmények óvodapedagógusai

Tartalom

Tartalom	1
1. Bevezetés	4
2. Intézményi alapadatok	5
2.1 Intézmények adatai:	5
2.2 Óvodáink bemutatása:	7
3. Nevelési programunk alapelvei	9
3.1 Alapelveink:	9
3.2 Szakmai koncepciók és pedagógiai elvek hatása óvodai nevelésünkre:	11
4. Az óvodai nevelés célja	13
4.1 Célunk:	13
4.2 Jellemzők:	13
4.3 Kiemelt értékeink:	14
5. Az óvodai nevelés feladatai	15
5.1 Egészségnevelési céljaink, feladataink – az intézmény Egészségnevelési Programja alapján:	15
5.2 Az egészséges és környezettudatos életmód kialakítása:	16
5.3 Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés:	19
5.4 Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:	21
6. Az óvodai élet megszervezésének elvei	24
6.1 Az intézmények személyi feltételei:	24
6.1Az intézmények tárgyi feltételei:	25
6.2 Napi és heti állandó tevékenységek rendszere:	26
7. Programunk pedagógiai és pszichológiai elvárásai	29
7.1 Óvodakép:	29
7.2 Gyermekkép:	29
7.3 Pedagóguskép:	30
8. Az intézmény funkcionális rendszere	31
9. A gyermeki tevékenység keretei	33
9.1 Játék:	33
9.2 Munka:	36
9.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás:	39
9.4 Szabadidős tevékenység:	42
10. A gyermeki tevékenység formái	43
10.1 Külső világ tevékeny megismerése – környezeti tartalmak:	43
10.2 Külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalmak:	45

10.3 Rajzolás, mintázás, kézimunka:	48
10.4 Verselés, mesélés:	50
10.5 Ének, zene, népi játék,	53
10.6 Mindennapos mozgás:	55
10.7 A fejlesztést elősegítő tevékenységek jellemzői óvodáinkban:.....	58
11. Óvodai hagyományok, ünnepélyek, szolgáltatások	59
11.1 Óvodáinkban megjelenő hagyományok, ünnepek, jeles napok:.....	60
11.2 Nevelési időn kívüli óvodai szolgáltatások:	62
12. Az óvodába lépéstől az iskolába lépésig	62
12.1 Óvodába lépés feltételei:	62
12.2 Befogadás körülményei óvodánkban:	63
12.3 Gyermek egyéni fejlődésének nyomonkövetése, mérése:.....	65
12.4 Az iskolai élet megkezdésének testi-lelki és szociális kritériumai:	67
13. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek.....	70
13.1 Gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai és adminisztrációs tevékenységek az óvodában: .	71
13.2 A szociális hátrányok enyhítését segítő óvodai tevékenységek, az Alapító okiratban foglaltak alapján:	71
13.3 Az óvodavezető feladatai:	72
13.4 Az óvodapedagógus feladatai:	72
13.5 A gyermekvédelmi felelős feladatai:	73
14. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése	74
14.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése:	74
14.2 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése:	76
14.3 A kiemelten tehetséges gyermekek integrált nevelése:	77
14.4 A szociálisan hátrányos helyzetű (HH, HHH) gyermekek fejlesztése:.....	78
14.5 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések.....	79
15. Az intézmény kapcsolatrendszere.....	86
15.1 Szülő-gyermek-pedagógus kapcsolat:	86
15.2 Kapcsolattartás az iskolával:.....	90
15.3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:	90
15.4 Kapcsolat a fenntartó önkormányzatokkal	90
15.5 Kapcsolattartás a Szakértői Bizottsággal, szakszolgálatokkal, EGYMI-vel:	91
15.6 Kapcsolattartás az egészségügyi intézményekkel:	91
15.7 Családsegítő és Gyermekjóléti szolgálat:	91
16. Jogszabályi háttér.....	92
17. Felhasznált szakirodalom	93

18.	Programunk érvényességi - nyilvánossági - legitimációs záradéka.....	95
18.1	Érvényességi záradék:	95
18.2	Nyilvánossági záradék:	95
18.3	Legitimációs záradék:	96

1. Bevezetés

Köszöntöm mindazokat, akik óvodánk Pedagógiai programját kezükbe veszik, megismerkednek vele, s úgy gondolják, hogy legféltebb kincsk, gyermekük nevelését a program elvei szerint dolgozó óvodapedagógusokra bízzák.

Nevelési programunk koncepciójának újragondolását az Óvodai Nevelés Országos Alapprogram iránymutatása, szellemisége, cél- és feladatrendszere, a módosított közoktatási törvény, a Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda, valamint Csicsergő Tagóvodája sajátos értékei tették szükségessé.

Nevelőtestületünk minden tagja azonosul az Alapprogramban megfogalmazott alapelvekkel. Az új elképzelések mellett továbbra is megőrizzük eddigi nevelési gyakorlatunk eredményeit és legjobb tapasztalatait, valamint az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek és módszertani szabadságának érvényesülését.

Továbbiakban is kiemelten kezeljük a gyermekek érdekeinek védelmét, valamint a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek óvodai nevelésének elveit is.

A program korszerűsítése során figyelembe vettük a társadalmi és helyi elvárásokból adódó igényeket, lehetőségeket, illetve mindazokat a már jól bevált nevelési - fejlesztési gyakorlatokat, módszereket, amelyet helyi adottságaink nyújtanak.

Óvodánk arculatát meghatározó specifikumok:

- * Tevékenységközpontú óvodai nevelés a kompetencia alapú fejlesztés egységes erejével.
- * Tradíciók, hagyományok ápolása, őrzése.
- * Környezettudatos szemlélet kialakítása, a honismeret megalapozása.
- * Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése.

2. Intézményi alapadatok

A köznevelési intézményekben folyó helyi és központi elvárások módosultak, ill. bővültek, felerősödtek. Az Köznevelési törvény, az ONAP, az Önkormányzatok Esélyegyenlőségi Programja, az intézmény Esélyegyenlőségi terve, a kiemelt figyelmet igénylő és nemzetiségi gyerekek nevelésére vonatkozó irányelvek részletesen tartalmazzák azokat a központi – országos elvárásokat, melyek alapján módosítottuk Pedagógiai programunkat.

Az intézmény pedagógiai programja összhangban áll az Óvodai nevelés országos alapprogrammal.

2.1 Intézmények adatai:

Az intézmény OM azonosítója:	202297
Az intézmény neve:	Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda és Csillagszem Bölcsőde
Az intézmény alapítója:	Balatonszentgyörgy Környéki Önkormányzatok Társulása
Az alapító megnevezése, címe:	Balatonszentgyörgy Környéki Önkormányzatok Társulása 8710 Balatonszentgyörgy, Berzsényi Dániel u. 91.
Az intézmény fenntartója:	Balatonszentgyörgy Környéki Önkormányzatok Társulása: - o Balatonszentgyörgy Község Önkormányzata 8710 Balatonszentgyörgy, Berzsényi u.91. - o Balatonberény Község Önkormányzata 8649 Balatonberény, Kossuth L. tér 1. - o Hollád Község Önkormányzata 8731 Hollád, Fő u.16. - o Tikos Község Önkormányzata 8731 Tikos, Iskola u.16. - o Vörs Község Önkormányzata

	8711 Vörs, Alkotmány u.29. ○ Szőkedencs Községi Önkormányzata 8736. Szőkedencs, Fő u. 28. ○ Szegerdő Község Önkormányzata Szegerdő, Liget u. 18. ○ Főnyed Község Önkormányzata ○ Főnyed, Kossuth L. u. 1.
Az alapító okirat száma:	BSZ/1650-2/2024
Székhelyóvoda jogállása:	Önálló jogi személyként működő, előirányzatai felett teljes jogkörrel rendelkező költségvetési szerv
Tagintézmény jogállása:	Nem önálló jogi személy. A munkáltatói jogkört a „Margaréta” Óvoda vezetője gyakorolja. Szakmailag önálló. A tagintézmény vezetője a vezető óvónő.
Az intézmény címe:	8710 Balatonszentgyörgy, Csillagvár utca 4.
Felügyeleti szerve:	Balatonszentgyörgy Környéki Önkormányzatok Társulása
Az intézmény típusa:	többcélú óvoda-bölcsőde
A tagintézmény telephelye:	Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda Csicsergő Tagóvodája
A tagintézmény címe:	8649 Balatonberény Kossuth Lajos u. 9.
Intézményhez tartozó egyéb feladatellátási hely:	Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda közétkeztetést ellátó konyhai egysége
Egyéb feladatellátási hely címe:	8710 Balatonszentgyörgy, Csillagvár u. 9.
Az intézmény törzsszáma:	396716
Államháztartási szakágazati besorolása:	851020 Óvodai nevelés

Alaptevékenységek államháztartási szakfeladatrend szerinti besorolása: 851011 Óvodai nevelés, ellátás	<u>Ellátott szakfeladatok:</u> - o óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai (091110) - o sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, szakmai ellátásának feladatai (091120) - o óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai (091140) - o gyermekétkeztetés köznevelési intézményben (096015) - o munkahelyi étkeztetés köznevelési intézményben (096025) - o intézményen kívüli gyermekétkeztetés (104037) - o gyermekek bölcsődében és mini bölcsődében történő ellátása (104031)
Vezetőjének megbízási rendje:	Az intézmény vezetőjét, a hatályos törvényeknek megfelelően a Balatonszentgyörgy Környéki Önkormányzatok Társulása nevezi ki pályázati eljárás során, megbízással, határozott időre. A Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda igazgatója az intézményben dolgozó szakalkalmazott és kisegítő dolgozók tekintetében egy személyben gyakorolja a vezetői és munkáltatói jogosítványokat, s aki a költségvetési szerv képviselőjére jogosult.

2.2 Óvodáink bemutatása:

a. Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda (székhelyóvoda):

Balatonszentgyörgy településen a kisgyermekkori nevelés története az 1970-es években kezdődött az óvoda megnyitásával. A faluban egyre több munkalehetőség adódott, vasút, téglagyár, ERDÉRT, posta, így egyre nagyobb igény lett az óvoda megnyitásra. Az első években csak a helybeli gyerekeket fogadta az intézmény, a 2000-es évek közepétől azonban a kisebb településeken bezártak az intézmények, így az óvoda felvételi körzete is megnőtt, az óvoda többnyire maximális kihasználtsággal működött.

Napjainkban nyolc településről járnak gyermekek az óvodába, a fenntartó pedig a környékbeli önkormányzatok társulása. Tagintézménye a Balatonberényi „Csicsergő” Óvoda.

Az intézmény a falu keleti végén helyezkedik el, a régi főutca elején, közelében található az iskola, templom, plébánia és a művelődési ház, a régi faluközpont. Autóval s gyalogosan is jól megközelíthető. A környező településekről érkező gyermekek az iskolai és távolsági buszokkal az iskolánál kialakított megállóhelyről jönnek be óvodába.

Az óvoda épületét 1970. október 12-én adták át. Ekkor még 2 csoportos óvodaként működött, a csoportok külön épületben működtek. 1975-ben készült el a harmadik csoportszoba. Az épületen folyamatosan végeztek korszerűsítéseket.

2009-ben a helyi Dobó István általános iskolával közösen, integrált intézményként vett rész a DDOP-3.1.2 infrastrukturális fejlesztésben.

Az épület belső része is megújult: mosdók, öltözők, fűtésrendszer, új berendezések, játékok, oktatási eszközök kerültek beszerzésre. Az udvaron a játékokat bővítették, korszerűsítették.

Az intézmény három csoporttal működik, mindhárom csoport külön bejáratral, saját öltözővel, mosdóval rendelkezik. A csoportok közötti átjárás biztosított.

Az épületben melegítő konyha található mosókonyhával és raktárral.

Tornaterem szertárral és öltözővel.

Mozgáskorlátozottak számára akadálymentesített mosdó.

Fejlesztő-, óvónői- és orvosi szoba, valamint vezetői iroda található.

Az udvaron három homokozó, mászóakák, hinta, csúszda, füves terület, árnyékos rész. Fűszerkert is kialakításra került, valamint mindhárom csoport részére külön veteményes kert, amelyet a gyerekekkel közösen gondozunk.

b. Balatonberényi Csicsergő Óvoda (tagóvoda):

Balatonberény Somogy és Zala megyék határán, a Marcali-hát és a Balaton találkozásánál, a Kis-Balaton tözsomszédságában, a Zala folyó torkolatától néhány kilométerre fekszik. Logisztikailag jól megközelíthető közúton, vasúton, valamint légi úton egyaránt. A község a régészeti feltárások tanúsága szerint ősidők óta (cca. 6500 éve) folyamatosan lakott hely.

Az óvoda a mesebeli szépségű Csicsergő elnevezésű természetes fövényes partjáról kapta nevét, mely a Balaton déli csücskében, a parttól mindössze 150 m-re egy dombtetőn fekszik, csodálatos látványt nyújtva az év minden szakában a gyermekek számára.

A Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda Csicsergő Tagóvodája többcélú, közös igazgatású közoktatási intézményként biztosítja a körzetébe tartozó gyermekek napközbeni ellátását.

Az óvoda egy csoporttal működő intézmény. A csoportszervezés az óvoda hagyományainak és a szülők igényeinek figyelembe vételével történik.

Az óvodába kerülés már 2,5 éves kortól biztosított. A csoport szerkezeti felépítése – ebből adódóan - heterogén jellegű, 25 kisgyermek számára tudja biztosítani az óvodáskor zökkenőmentes, boldog megélését.

A Csicsergő Óvoda állapota a 2018 – ban befejeződött épületkorszerűsítéseknek köszönhetően minden szempontból megfelel a XXI. sz.követelményeinek.

Az energetikai korszerűsítés hatására jelentősen csökkent az épületek energiafogyasztása.

A különböző funkciójú helyiségek megfelelő műszaki állapotban állnak rendelkezésre az épületben és a főépületen kívül.

A csoportszoba, az "alvós" csoport, a tornaszoba, valamint egyéb funkcióval rendelkező helyiségek a hozzájuk tartozó öltözővel, mosdóval együtt otthonos, esztétikus, balesetmentes környezetet biztosítanak a pedagógiai munka megvalósításához.

Eszközparkunk a gyerekek biztonságát, kényelmét, egészségük fejlődését, megőrzését biztosítja, idomulnak a gyerekek méreteihez.

Óvodánk elhelyezkedése épülete, udvara, kertjének kialakítása lehetővé teszi, hogy a gyermekek tevékenységeken keresztül és tevékenykedtetés által szerezzenek tapasztalatokat, ismereteket, élményeket.

Nevelésünk során biztosítjuk a lehetőséget az ép és sajátos nevelési igényű gyermekek természetes együttnevelésre. Elősegítjük az emberi és tárgyi környezethez, családi, tárgyi értékekhez, a szülőföldhöz fűződő pozitív kapcsolat kialakulását.

3. Nevelési programunk alapelvei

3.1 Alapelveink:

- * Az óvodai nevelésünk az egyenlő esély, egyenlő hozzáférés elvének megvalósításával, valamint az emberi és a gyermeket megillető jogok tiszteletben tartásával a gyermeki személyiség teljes kibontakozására irányul.

- * A gyermeket - mint fejlődő személyiséget - szeretetteljes gondoskodás és különleges védelem illeti meg óvodánkban. Tudatosan kerüljük a hátrányos megkülönböztetést. Nem adunk helyet semmiféle előítélet kialakulásának.
- * A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben óvodánk kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő szerepet tölt be.
- * A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését és társadalmi integrációt.
- * A gyermeki személyiség teljes kibontakoztatásában prioritásként kezeljük a nevelés elsődlegességét, a gyermekközpontságát, az elfogadó-befogadó magatartás folyamatos érvényesítését, illetve a szocializációs folyamat segítését.
- * Óvodásaink fejlődésének és nevelésének optimális feltételeit pedagógiai tevékenység – rendszerünkkel, magasán képzett humán erőforrásunkkal és tárgyi környezetünkkel biztosítjuk.
- * Hangsúlyozzuk a kiemelt figyelmet igénylő gyerekek fejlesztését, figyelünk egyéni sajátosságaira, személyiségükre, szükségleteikre, fejlettségi szintjükre. Esetükben különösen fontos az óvoda együttműködése a speciális felkészültséggel rendelkező szakemberekkel. Differenciálás a csoportokban!
- * Szoros és változatos együttműködésre törekszünk a családokkal, amely erősíti a nevelési szinterek közelítését, a gyermeki személyiség fejlesztését, beilleszkedését, szocializációját, a közösségfejlesztést szolgálja. A kapcsolattartásban meghatározó és modell szerepe van az óvónő személyiségének.
- * A gyermeki személyiség harmonikus fejlesztését a szabadjáték, a játékba integrált tanulás, valamint a különböző tevékenységeken keresztül, tevékenykedtetés által történő ismeret és tapasztalatszerzés biztosításával valósítjuk meg.
- * Kiemelten kezeljük hagyományaink őrzését, ápolását, a környezettudatos szemlélet alakítását, valamint a honismeret megalapozását.
- * Minden gyermek számára egyformán biztosítjuk a színvonalas nevelést, lehetőséget biztosítunk a hátránykompenzációra és a tehetség kibontakoztatására.
- * Tiszteletbe tartjuk a gyermekek egyéni fejlődésének ütemét, és támogatjuk az önmagához képest való fejlődés lehetőségét.

- * Biztosítjuk az óvodapedagógusok pedagógiai nézeteinek, értékrendjének és módszertani szabadságának érvényesülését, megkötéseket csak a gyermek érdekének védelmében teszünk.
- * Olyan módszereket, tanulásszervezési eljárásokat, infokommunikációs technikákat, eszközöket alkalmazunk a nevelésben, amelyek a gyermek egyéni fejlődését szolgálják.

3.2 Szakmai koncepciók és pedagógiai elvek hatása óvodai nevelésünkre:

Kompetencia alapú programcsomag:

Óvodánkban a 2009/2010-es nevelési évben a Kompetenciaalapú óvodai nevelésről szóló TÁMOP 3. 1. 4. pályázatnak megfelelően dolgozott. Nevelőtestületünk megismerkedett a programcsomag céljával, szakmai koncepciójával, pedagógiai elveivel, tartalmaival. A pályázat fenntartásának kötelezettsége inspirált minket arra, hogy Pedagógiai programunkhoz illesztettük a szakmai koncepció és a pedagógiai koncepciók alapvetéseit, feladatait, a gyermeki tevékenységek tervezésének, szervezésének egyes alapelveit.

Többek között:

- * A Kompetencia alapú óvodai programcsomag szakmai koncepciójának pedagógiai alapelvei (gyermekkép, óvodakép, az óvoda funkcionális rendszere, értékek, célok, az óvoda általános feladatai).
- * A Kompetencia alapú óvodai programcsomagban meghatározott pedagógiai koncepciók (óvoda-iskola átmenet, integráció, erkölcsi, érzelmi nevelés, játék) alapvetései, feladatai.
- * A szülőkkel történő inkluzív szemléletű kapcsolattartás, és a dajkák pedagógusok közötti együttműködés elvei, feladatai.
- * A gyermekek fejlődésének nyomon követését szolgáló értékelési-mérési rendszer elvei.
- * A gyermeki tevékenységek tervezésének, szervezésének alapelvei (játék, mozgás, tanulás).
- * Válogatunk a világ befogadásának elérhetőségeit szolgáló kiadványokban található játékokból, tevékenységtervekből egy-egy nevelési terület vonatkozásában.

A programcsomag hozadéka óvodai nevelésünkben:

- * Szakmai megújulás, kreativitás, innováció.

- * Új módszerek megjelenése a gyakorlatban is (tématervekben, projektekben való gondolkodás, projektzáró programok-ünnepek, „új hagyományok”, jó gyakorlat, kooperatív technikák, IKT, stb.).
- * Szakmai párbeszéd megerősödése.
- * Közelítés a XXI. századi közoktatás követelményeihez.

Óvodai fejlesztés a tanulási zavarok megelőzése:

Az elmúlt évek visszajelzései felhívták figyelmünket a prevenció jelentőségére. Évről, évre nő a gyermekek között a beilleszkedési, a tanulási és magatartási zavarral küzdők száma. Eredményesebb fejlesztésük érdekében intézményünk fejlesztőpedagógusainak közreműködésével BGR rendszert alakítottunk ki.

A rendszer tudatosan felvállalja az iskolai tanulási képességeket meghatározó funkciók fejlesztését, így a potenciális tanulási zavarok korai kiszűrését és megelőzését.

A program hozadéka óvodai nevelésünkben:

- * Rendszer módszertani segítséget ad az óvodapedagógus mindennapi gyakorlati munkájához.
- * Fő feladatának tekinti a 3-7 éves gyermek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének (érési jellemzőik) szem előtt tartásával:
 - o az egészséges, harmonikus személyiségfejlesztést, a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és érzelmi érettség kialakítását,
 - o az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzését, az óvodai nevelési feltételek sajátos megszervezésével.
- * A mozgást és a játékot tekinti a fejlődést meghatározó tényezője.
- * Az egyes témák feldolgozásánál a komplex foglalkozási formákra törekszik.
- * A gyermek megismerésének, fejlődésének nyomon követését szolgáló eszközök és módszerek megismerése.

Kiemelten tehetséges gyermekek gondozása:

Az óvodánk nagyon sokat tesz a gyermeki hátrányok csökkentése érdekében. A népművészet eszközeivel, a népi kultúra átörökítésével valósítjuk meg tehetséggondozó programunkat. Rendezvényeink, projektjeink lehetőséget biztosítanak, hogy gyermekeink személyiségüknek és képességeiknek megfelelően fejlesztésben részesüljenek.

A tehetségcsírák fejlesztése két síkon zajlik: óvodai csoportjaikban a napi tevékenységekbe ágyazva, illetve kiscsoportos „tehetséggondozó” foglalkozások keretében.

A program hozadéka az óvodai nevelésünkben:

- * Óvodában még nem beszélünk tehetségekről, csak ígéretekről.
- * Minden gyermekben benne van a tehetségcsíra, csak meg kell keresnünk.
- * A pozitív adottságok mellett a negatív adottságok is fejlődnek.
- * A hátrányok leküzdésének egyik legfejlesztőbb módszere a tehetség kibontakoztatása.

4. Az óvodai nevelés célja

4.1 Célunk:

- * A gyermeki személyiség harmonikus fejlődésének elősegítése a Tevékenységközpontú óvodai program szellemiségében a kompetencia alapú nevelés koherens erejével.
- * A 3-7 éves korú gyermek társadalmi gyakorlatra való általános felkészítése, amely magába foglalja:
 - o A teljes személyiség fejlesztését, tevékenységek által és tevékenységeken keresztül.
 - o Az életre való felkészítést, tevékenykedtetés által, tevékenységeken keresztül.
 - o A gyermekek kooperációs és kommunikációs képességeinek megalapozását.
 - o A nemzeti identitástudat, a kulturális értékek és a családhoz való kötődés kialakítását.

4.2 Jellemzők:

- * előtérbe helyezzük a játék, a játékosság, valamint a konstruktivitást és a kooperativitást,
- * igazodunk a helyi társadalmi és természeti adottságokhoz és értékekhez,
- * lehetőséget adunk az egyén kibontakoztatására, önmegvalósítására, az új iránti nyitottság és a kreativitás kiteljesítésére,
- * figyelembe vesszük intézményünk sajátos helyzetét, mivel a nevelés 2 intézményben, külön településeken valósul meg.

4.3 Kiemelt értékeink:

- * A gyermekközpontú pedagógiai szemléletünk, az elfogadó, befogadó magatartás folyamatos érvényesítése, illetve a szocializációs folyamat segítése.
- * Az inkluzív pedagógia, integrációs nevelés, differenciálás, esélyteremtés, tehetséggondozás, gyermekvédelem.
- * A családokkal való bizalmas, harmonikus együttműködés, az együttes nevelést megvalósító partneri viszony kialakítása.
- * A mással nem helyettesíthető szabad játék, az ösztönző pedagógiai légkör.
- * A tevékenységekben megvalósuló tanulást támogató környezet megteremtése a gyermeki kompetenciák fejlesztése.
- * Egészségmegőrzés szokásrendszerének kialakítása, mozgás lehetőségének folyamatos biztosítása, a gyermekek és az őket körülvevő felnőttek mentális egészségének megőrzése. A környezettudatos magatartás kialakítása.
- * A meghitt, hagyományos ünnepeink, a szülők aktív részvételével, megjelenésünk a községek közéletében, rendezvényein. Olyan élmények nyújtása, amely a szűkebb környezetéhez, társaihoz, óvodájához, lakóhelyéhez, szülőföldjéhez való kötődését, hazaszeretetét alapozzák meg.
- * A jól működő Óvoda-iskola átmenet programunk, amelyben a körzeti általános iskolával közösen tesszük zökkenőmentessé a gyermekek számára az átmenetet.
- * Jó szakmai kapcsolat a Pedagógiai Szakszolgálat intézményeivel.
- * A Belső Gondozási Rendszerünk, amelynek keretében integráltan megvalósul a gyermekek egyéni fejlesztése, a fejlesztés koordinációja, a gyermeki fejlődés nyomonkövetésének rendszere.
- * Az intézményben működő „Izgó-mozgó” szakmai munkaközösség valamennyi óvodapedagógus részvételével. Jól szolgálja az önképzést, a belső továbbképzést, a belső értékelést, az innovációt, a fejlesztési lehetőségek kidolgozását, a szervezeti kultúra fejlesztését.
- * Jól működő szakmai teamek, melyek egy-egy terület fejlesztésére, a tervezés összehangolására, diagnosztizálására, elemzésekre, problémák feltárására, értékelésére jöttek létre.
- * Az intézmény dolgozóinak közös értéke a tagok magatartása, kommunikációja, példája, összhangja, elkötelezettsége.

- * Megvalósult, sikeres pályázatainkra (Zöld Óvoda, Boldog Óvoda, EFOP 3.1. Esélyteremtő Óvoda).

5. Az óvodai nevelés feladatai

Az óvodai nevelés általános feladatai:

Az óvodai nevelés feladata az óvodáskorú gyermek testi és lelki szükségleteinek kielégítése.

Ezen belül:

- o az egészséges életmód alakítása,
- o az érzelmi, az erkölcsi és a közösségi nevelés
- o az anyanyelvi-, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

5.1 Egészségnevelési céljaink, feladataink – az intézmény Egészségnevelési Programja alapján:

Az egészség és a környezet egymástól el nem választható fogalmak. Nem beszélhetünk egészséges emberi életéről a természeti környezet óvása, védelme nélkül, hiszen az ember a természet része.

Az általa okozott természeti, környezeti szennyeződések károsan hatnak vissza a saját szervezete működésére.

Programunkkal ennek szellemében kívánjuk nevelni a ránk bízott gyermekeket, valamint hatni a szülők és a környék lakóinak környezet-és egészségtudatos magatartására az alábbi elvek alapján:

- * A környezet állapotára érzékeny gondolkodásmód kialakítása.
- * Fenntarthatóságra nevelés, az elvekkel való azonosulás elősegítése.
- * Érzelmi és értelmi környezeti nevelés.
- * Optimista életszemlélet kialakítása.

Célunk:

- * Az egészséges életvitel megalapozása.
- * Pozitív élményt nyújtó tevékenységeken keresztül az alapvető életvezetési szokások, szabályok megtanítása, betartása.
- * Esélyegyenlőség biztosítása, egyéni szükségletek kielégítése.

- * A gyermek megfelelő terhelésének biztosítása az aktivitási szintek változtatásával. Saját tempóban való fejlődés elősegítése.
- * Értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- * A gyermekek szociális, erkölcsi érzékenységének, én-tudatának, önkifejező és önérvényesítő törekvéseinek segítése.
- * Lelki egészség egyensúlyának fenntartása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- * Az egészséget támogató környezet kialakítása és védelme.
- * Környezettudatos magatartásformák fejlesztése.
- * A komplex testi – lelki - szociális értékek védelmére nevelés.
- * Ökológiailag fenntartható, egészséges élő és élettelen környezet kialakításának fejlesztése.
- * Annak tudatosítása, hogy az egészségvédelem fontos és tenni kell érte.
- * A gyermekek megismertetése a konfliktuskezelés, együttműködési készség, döntési képesség, érzelmi, indulati állapot, kapcsolati zavarok kezelésének, fejlesztésének lehetőségeivel.
- * Az anyag- és energiatakarékos óvodaüzemeltetés és a pedagógusok példamutatása.
- * A szelektív hulladékgyűjtésben a gyermekek folyamatos, tevékeny és következetes bekapcsolása.

5.2 Az egészséges és környezettudatos életmód kialakítása:

Az óvodában az életritmus, a táplálkozás, a testápolás, öltözködés, mozgás, edzés, pihenés megszervezésével, az ehhez kapcsolódó gyermeki tevékenységekkel és az ezen alapuló szokások kialakításával biztosítjuk a megfelelő életmódot. Mindenkor figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, a gyermekek igényeinek és szükségleteinek teljes mértékben való kielégítését.

Mottónk:

Mit is jelent? „tisztá levegőt, italnak vizet, ételnek nyersét, a testnek munkát, a léleknek nyugalmat”¹

^{1 1} Dr. Csikai Erzsébet Talpra állított egészség

- a. Célunk: A gyermekek egészséges életmódra nevelése, az egészséges életvitel igényének alakítása, a testi-lelki egészség megóvása, a testi fejlődés elősegítése.

Pozitívan viszonyuljanak a bennünket körülvevő élő és élettelen, természeti és társadalmi környezethez.

- b. Feladataink:

- * Biztosítjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges egészséges, biztonságos és esztétikus környezetet, a helyes higiénés szokások kialakítását.
- * Kialakítjuk az egészséges életritmus, életvezetés koncentrációját,
- * Biztosítjuk a gyermekek egészségének védelmét, edzettségét a mozgás, mindennapos testnevelés, testmozgás és pihenés összhangját.
- * Megteremtjük a gondozáshoz szükséges bensőséges kapcsolatot a gondozást végző munkatársak és a gyermekek között.
- * Kialakítjuk a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokásokat, megalapozzuk a környezettudatos magatartást, a környezettel való harmonikus együttélésre, a természet szeretetére és védelmére neveléssel.
- * Az egészséges környezet fenntarthatóságának érdekében a gyermekeket az energiával való gazdálkodásra és a szelektív hulladékgyűjtés fontosságára neveljük.
- * Zöld jeles napok projektjeit beépítjük az óvodai élet folyamataiba.
- * Megalapozzuk a tisztaság igényét, alakítjuk az egészséges életmód, testápolás, étkezés, öltözködés, betegségmegelőzés, egészségmegőrzés szokásait.
- * Ügyelünk arra, hogy a gyermekek étrendje segítse az egészséges testi fejlődést, nagy hangsúlyt fektetünk a zöldségek, gyümölcsök rendszeres fogyasztására, a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlen zsír – tartalmú ételek fogyasztásának csökkentésére.
- * Biztosítjuk a pihenéshez és alváshoz szükséges nyugodt körülményeket és elfogadjuk a gyermekek egyéni szokásait és tárgyait.
- * Kialakítjuk a család és az óvoda együttműködésén alapuló kapcsolatot, figyelembe vesszük az egyéni sajátosságokat, igényeket, otthonról hozott szokásokat.
- * Ügyelünk a gyermekbalesetek, sérülések megelőzésére, megelőzzük a bántalmazást, erőszakot, baleset és szükség esetén segítséget nyújtunk.

- * Tapintattal, lépésről-lépésre segítjük a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekeket az egészséges életmód szokásainak elsajátításában, sok lehetőséget, elegendő időt biztosítva a gyakorlásra.
- * Megfelelő szakemberek bevonásával - a szülővel, óvodapedagógussal együttműködve – a speciális gondozó, prevenciós és korrekciós testi - lelki nevelési feladatok ellátását is biztosítjuk.

c. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ Kialakulnak az életkornak megfelelő egészséges életmód szokásai (a gondozás és a mozgásfejlettség mutatói az adott területnél található)
- ⇒ Viselkedésüket a közösségben jellemzi az egyéni érdekeik érvényesítése mellett a közösségi érdekek tiszteletben tartása, a társakra való odafigyelés és alkalmazkodás, együttműködés.
- ⇒ Ügyelnek saját és környezetük tisztaságára, rendjére, óvják azt, igényükké válik a szépre, ízlésre való törekvés.
- ⇒ Esztétikusan terítene, higiénikusan étkeznek, biztonságosan használják az evőeszközöket. Étkezés közben halkán beszélgetnek.
- ⇒ A közösségért tevékenykednek, közösségi feladatokat vállalnak (naposság), aktív résztvevői a közösségi tevékenységeknek, ünnepeknek.
- ⇒ Konfliktusok esetén képesek a megegyezésre, törekszenek az agressziómentes kommunikációra.
- ⇒ Kialakult a társaikhoz, felnőttekhez, csoporthoz, óvodához fűződő kötődésük, figyelnek és vigyáznak egymás játékaira, alkotásaira.
- ⇒ Az egészségesen fejlődő gyermekek mozgásukat, viselkedésüket, testi szükségleteik kielégítését szándékosan irányítani képesek, önállóan végzik teendőiket.
- ⇒ Felismerik a környezetükben rejlő baleseti forrásokat, képessé válnak ezek elkerülésére.
- ⇒ Mozgásuk összerendezettebbé, harmonikusabbá válik, fejlett mozgáskoordinációval és finommotorikával rendelkeznek.
- ⇒ Ismerik szűkebb és tágabb környezetüket, elemi ismeretekkel rendelkeznek szülőföldjükéről, hazájukról.

⇒ Viselkedésüket jellemzi a természeti értékek megbecsülése, környezettudatos magatartás.

d. Az egyéni fejlettség nyomonkövetése: a testi fejlettség mutatóinál

5.3 Az érzelmi, erkölcsi és értékorientált közösségi nevelés:

Mottónk:

„Ha belül hordozod a napot, nem számít, hogy kint esik.”²

a. Célunk: A gyermek, mint egyén, találja meg helyét a közösségben.

A gyermek önismeretének, önértékelésének, együttműködésre való alkalmasságának fejlesztése.

A másik elfogadására való képességének kifejlesztése a közösségi nevelés keretein belül.

b. Feladataink:

- * Egyebek mellett a felnőttek (óvónők, dajkák) pozitív, befogadó attitűdjével biztosítjuk a derűs, kiegyensúlyozott, szeretetteli légkört. Fontos, hogy az óvoda alkalmazottai is jó kapcsolatot ápoljanak egymással.
- * Pozitív érzelmi hatásokat biztosítunk együttes élmények megélésével, tevékenységek szervezésével.
- * Tevékenységi és értékelési rendszerünkkel, kommunikációnkkal erősítjük a gyermekek szociális kompetenciáit, erkölcsi tulajdonságait, értékrendjét, akarati életét, valamint segítjük szokás, és normarendszerük megalapozását.
- * Kialakítjuk és gyakoroltatjuk a társas együttélés alapvető szabályait, ösztönözzük a gyermekek közötti kapcsolatok kialakulását, az együttműködést, pozitív értékeléssel segítjük éntudatuk egészséges fejlődését, erkölcsi, szociális érzékenységüket.
- * A gyermekek egyéni értékeinek kiemelésével, a különbözőségek természetes elfogadásával, az egyénhez igazított fejlesztéssel erősítjük az egymás iránti toleranciát, tiszteletet.
- * Pozitív megerősítéssel támogatjuk, segítjük a gyermekek önkifejező törekvéseit.
- * Megteremtjük, ápoljuk csoport és intézményi hagyományainkat, erősítve a közösséghez való tartozás, kötődés érzését.

² <https://www.ferencziklaudia.com/napi-idezetek-gondolatok/>

- * Megalapozzuk a környezettudatos magatartás kialakulását az érzelmi viszonyulások, a környezettudatos cselekvési szükségletek fejlesztésével.
- * Az értékek belsővé válásának elősegítése érzelmi, motivációs hatásokkal, komplex tevékenységi rendszerrel történik.
- * Mindvégig szem előtt tartjuk, hogy a gyermeki magatartás alakulása szempontjából modellértékű az óvodapedagógus, és az óvoda valamennyi dolgozójának kommunikációja, bánásmódja, és viselkedése.
- * A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek nevelése speciális ismereteket és sajátos törődést igényel, ezen esetekben biztosítjuk szakemberek közreműködését.
- * A nemzetiségi, etnikai, vagy migráns gyermekek kultúrájának megismertetésével, értéként kezelésével csökkenteni kívánjuk lelki, szociális kirekesztettségük érzését, segítjük önazonosságuk megőrzését, erősítését.

c. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ Elfogadják, szeretik, valamint felelősséget éreznek óvodájukért. Tisztelettudóan beszélnek a felnőttekkel, csoporttársaikkal.
- ⇒ Önállóak, képesek felmérni saját helyzetüket a csoportban, a helyes énkép kialakulásával párhuzamosan kifejlődik kritikai érzékük.
- ⇒ Képesek a különbözőségek iránti toleranciára.
- ⇒ Kooperatívak és kommunikatívak, készek a társaikkal való együttműködésre, a konfliktushelyzetek megfelelő kezelésére.
- ⇒ Önértékesítő törekvéseik színvonalas teljesítményeken keresztül valósulnak meg,
- ⇒ Az egyén sikere közös élménnyé válik, a közösség sikere büszkeséggel tölti el az egyént.
- ⇒ Szociálisan éretté válnak az iskolába lépésre, a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló kapcsolatteremtésre, együttműködésre felnőttel, és gyermektársaikkal.
- ⇒ Egyre több szabályhoz tudnak alkalmazkodni, késleltetni tudják szükségleteik kielégítését.
- ⇒ Feladattudatuk kialakulóban van, ez a feladat megértésében, feladattartásban, a feladatok egyre eredményesebb elvégzésében nyilvánul meg.

d. Az egyéni fejlettség nyomonkövetése: szociális fejlettség mutatói

5.4 Az anyanyelvi, - az értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása:

Értelmi fejlesztés, nevelés:

Az óvodai életben a tevékenységi formák nem különülnek el élesen egymástól, valamennyi tevékenységi terület lehetőséget teremt az értelmi fejlesztés, nevelés feladatainak megvalósítására.

Mottónk:

„Minden gyermekben megvan a cselekvési vágy és a világmindenség megismerésének igénye, csak annak kibontakoztatását kell elősegíteni.”³

a. Célunk:

A gyermek spontán és tervezetten szerzett tapasztalatainak bővítése, gyakorlása, az értelmi képességek fejlesztése, illetve a gyermeki képzelet és a kreativitás kibontakoztatása.

b. Feladataink:

- * Biztosítjuk a sokoldalú érzékszervi tapasztalatszerzés lehetőségét valamennyi tevékenységi formában.
- * Valamennyi értelmi képesség, különösen a kreativitás fejlődését elősegítő ösztönző környezetet teremtünk.
- * A szerzett tapasztalatok rendszerezésével elősegítjük a gondolkodási műveletek minél alaposabb begyakorlását (analízis, szintézis, összehasonlítás).
- * Fejlesztjük értelmi képességeiket (észlelés, emlékezet, tartós figyelem, képzelet, kreativitás).
- * Megalapozzuk a fogalmi gondolkodás kialakulását, segítjük fejlődését.
- * Óvodai programunk egyik legfontosabb feladata, hogy elősegítse a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlődését, és elérje, hogy a lassabban fejlődő gyermekek is közelítsék meg a saját koruknak megfelelő kompetenciaszintet (tudás, attitűd, készségek).
- * Fokozatosan növeljük az önállóan végzendő tevékenységek számát, feladattartásukat erősítjük. Minden gyermekben igyekszünk megtalálni és erősíteni azokat a pozitív tulajdonságokat, amelyek a csoport értékes tagjává teszik.

³ Idézetgyűjtemény pedagógusoknak hivatás, tanári pálya IN: Tanítóképzések. [online]> URL: <http://tanitokincseim.lapunk.hu/?modul=oldal&tartalom=1210690>

- * Az átlag feletti képességeket, a pozitív személyiségjegyeket támogatjuk.

c. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ Az értelmileg egészségesen fejlődő gyermekek szívesen vesznek részt a közös tevékenységekben, nyitott érdeklődéssel készen állnak az iskolába lépésre.
- ⇒ Megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés, a közvetlen felidézés mellett. A megőrzés időtartama megnő, a felismerés mellett egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- ⇒ A verbális emlékezet rövid ideig aktívan fenntartható.
- ⇒ Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességeik: képesek figyelmüket rövid ideig összpontosítani, érzékelésük, észlelésük tovább differenciálódik (téri észlelés, téri tájékozódás, térbeli mozgás, testséma kialakulása, vizuális, akusztikus differenciálódás)
- ⇒ Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme, könnyebbé válik megosztása és átvitele.
- ⇒ Kialakulóban van az elemi fogalmi gondolkodás is a cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett.

d. Az egyéni fejlettség nyomonkövetése: értelmi nevelés mutatóinál

Anyanyelvi fejlesztés és nevelés

Alapelv számunkra, hogy az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységben komplex módon valósuljon meg. Továbbá elsődlegesnek tartjuk, hogy a pedagógus választékos, tiszta, szép beszédével kommunikációra készítse a gyermeket, bővítse szókincsét a szociális kapcsolatok során.

Célunk a gyermek számára az anyanyelv megszerettetése a megszerzett ismeretekre építve, kommunikációs képességük fejlesztése a tevékenységek során, egyéni képességeik, környezeti hovatartozásuk figyelembe vételével.

Mottónk:

„Ismergetjük, tanuljuk egész életünkben anyanyelvünket is, ezt a sokszínű, sokarcú csodát. S minél jobban megismerjük, annál szebbnek, gazdagabbnak, csillogóbbnak látjuk.”⁴

⁴ ⁴ <https://www.idezzetek.hu/quote/57519/info>

(Lőrincze Lajos)

- a. Célunk: Az anyanyelv megszerettetése a megszerzett ismeretekre építve a gyermekek kommunikációs képességének fejlesztése a tevékenységek során, egyéni képességeik, környezeti hovatartozásuk figyelembe vételével.
- b. Feladataink:
- * Beszélgetésre alkalmas, nyugodt, kiegyensúlyozott légkör, bizalom megteremtése.
 - * Beszédöröm, beszédkésztetés felkeltése, kérdésfeltevésre inspirálás, önálló vélemény kifejtés lehetőségének biztosítása.
 - * Folyamatos kommunikáció lehetőségének biztosítása minden gyermek számára.
 - * A gyermekeket képessé tenni mások meghallgatására.
 - * A gyermekek szókincsének folyamatos gyarapítása versek, mesék átadásával.
 - * Beszédtechnika fejlesztése, helyes kiejtés gyakorlása.
 - * Szociokulturális háttér figyelembe vételével differenciált nyelvi készség és képesség fejlesztése.
 - * A nemzeti vagy etnikai kisebbséghez tartozó, valamint migráns gyermekek differenciált támogatása a magyar nyelv elsajátításához.
 - * A gyermek beszéd-sajátosságainak, egyéni ütemének figyelemmel kísérése, szükség esetén együttműködés logopédus szakemberrel, családdal.
- c. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:
- ⇒ Az óvodáskor végére az anyanyelvi nevelés hatására a gyermek aktív és passzív szókincsé bővül.
 - ⇒ Mondatszerkesztése nyelvtanilag helyessé válik, kialakul az összefüggő beszéd, a beszédfigyelem.
 - ⇒ Beszédük életkoruknak megfelelő, tagolt, érthető, megfelelő hangzású, hangsúlyozású.
 - ⇒ Személyiségüknek megfelelően használják a metakommunikációs jeleket.
 - ⇒ Tudják alkalmazni az alapvető nyelvtani szabályokat.
 - ⇒ Anyanyelvi játékokban észlelni tudják a beszédhangok helyét a hangsorban.
 - ⇒ Szótagok, ritmusok letapsolására képessé válnak.
- d. Az egyéni fejlettség nyomonkövetése: anyanyelvi fejlettség mutatóinál

6. Az óvodai élet megszervezésének elvei

6.1 Az intézmények személyi feltételei:

Intézményünk nevelőtestülete, dolgozói köre a pedagógiai célok és feladatok megvalósítása érdekében egységben dolgozik.

Pedagógus közösségünk gyermekcentrikus felelősségteljes munkájának köszönhetően nyugodt, szeretetteljes légkör jellemzi óvodáinkat.

Óvodánk pedagógusai fogékonyak az új ismeretek befogadására, nagy hangsúlyt fektetnek szakmai önképzésükre, szakmai tudásuk frissítésére, fejlesztésére.

Óvodai csoportjainkban szakképzett dajkák, valamint pedagógiai asszisztens segíti az óvodai nevelőmunkát.

Az óvodapedagógusok és a nevelőmunkát segítőik kapcsolatára a nevelőtársi együttműködés, a jellemző. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztéséhez speciálisan képzett szakemberek közreműködését biztosítjuk.

Margaréta Óvoda: 13 fő

Felsőfokú végzettségű, főállású óvodapedagógusok száma:			6 fő
összesből	Pedagógus <u>szakvizsgával</u> rendelkező:	4 fő	
	Közokt. vezetői szak és szakvizsga:	2 fő	
	Óvodai mozgásfejlesztő és pedagógus szakvizsga:	1 fő	
	Drámapedagógia szakterületen pedagógus szakvizsga:	1 fő	
	BTM-es gyerekek együttnevelése szakirányú végzettség	1 fő	
Nevelőmunkát segítő főállású, szakképzett pedagógiai asszisztens:			1 fő
Nevelő munkát segítő, főállású szakképzett dajkák száma:			3 fő
Egyéb főállású közalkalmazott: - Konyhai kisegítő			1 fő
Takarító			1 fő
Karbantartó			1 fő

Csicsergő Óvoda: 3 fő

Felsőfokú végzettségű, főállású óvodapedagógusok száma:	2 fő
---	------

Nevelőmunkát segítő főállású, szakképzett pedagógiai asszisztens:	1 fő	
Nevelő munkát segítő, főállású szakképzett dajkák száma, konyhai kisegítő is:	1 fő	

A tervezett nevelési, fejlesztési elképzelésekhez a törvényes szakember háttér adott.

6.1 Az intézmények tárgyi feltételei:

Óvodáink rendelkeznek a pedagógiai program megvalósításához szükséges tárgyi feltételekkel. A szakmai munka színvonalának szinten tartása és fejlesztése érdekében kiemelt figyelmet fordítunk és keressük a lehetőségeket arra, hogy intézményeink tárgyi feltételeit folyamatosan bővítsük.

Fontos számunkra, hogy az intézmény alkalmazotti közössége számára biztosított legyen az ideális munkakörnyezet, valamint hogy a szülők fogadására megfelelő helyet tudjunk biztosítani. Az óvodák épülete korszerű, XXI. század elvárásainak megfelelőek, folyamatosan karbantartottak. – amely biztosítja a gyermekek számára a korszerű és egészséges óvodai nevelés feltételeit.

Épületeink:

- Az épületek, valamint a nyílászárók hőszigeteltek,
- Az elektromos hálózat biztonságos, csoportszobák kiszolgáló helyiségek világítástechnikája, szerelvényei előírásnak megfelelőek.
- Margaréta Óvoda két csoportja klimatizált.
- Épületek akadálymentesítése biztosított.

Udvarok:

- Tágas, fákkal, tujákkal, sövénnyel ültetett, védelmet nyújtva az esetleges szmogtól és az erős napsugárzástól.
- Udvari játékaink a szabványnak megfelelőek, padokkal, homokozóval, fedett terasszal ellátott. Árnyékolás biztosított.
- ~~A kerti munkához magaságnyírás, fűszerkert, gyermekméretű kertiszerszámok állnak rendelkezésre.~~
- Mindkét óvoda rendelkezik „Madárkerttel”, ahol a gyermekeknek lehetősége van a madarak megfigyelésére, etetésére, madáretetők tisztítására.

Csoportszobáink:

- Mérete, elrendezése megfelelő, a kialakított játszósarkok lehetővé teszik a szabadjátékot.
- A berendezési tárgyak modernnek, praktikusak a gyermek méretéhez igazodóak.
- A csoportszobák otthonosak, barátságosak, játékra motiválóak, amelyek alakításában a gyermekek adott szükségletük, tevékenységük szerint vesznek részt.
- Az asztalok, székek, polcok és tárolók biztonságosak, gyermekméretűek, domináns a természetes anyag, a gyermekek számár hozzáférhetőek.
- A játékok, fejlesztő eszközök, könyvek, beszerzése folyamatos, amely óvodai költségvetésből, valamint alapítványi, egyesületi támogatásokból valósul meg.
- Az intézmény minden helyiségében kiépített a szélessávú internet.
- Csoportonként számítógép és egyéb oktatás és irodatechnikai eszközök (SMART TV, MP lejátszók, nyomtató, fénymásoló, stb.) segítik a pedagógusok munkáját.
- Jól felszerelt tornaszobával, és fejlesztőszobával rendelkeznek intézményeink.

6.2 Napi és heti állandó tevékenységek rendszere:

Hetirend:

A gyermek egészséges, a tevékenységekben megnyilvánuló fejlődéséhez, fejlesztéséhez a napirend és a hetirend biztosítja a feltételeket.

A hetirend összeállításánál a rugalmasság, a helyzethez való alkalmazkodás elősegíti, hogy az a gyermek életének észrevétlen szabályozója legyen.

A tervezett foglalkozások időpontja nem minden esetben határozható meg egy konkrét napban, mivel az élményeket, tapasztalatokat, ismereteket egy - egy környezeti téma köré csoportosítva, azt körbejárva komplexen dolgozzuk fel a különböző foglalkozási területeken keresztül.

A választhatóság elve szerint naponta lehetőségük van a gyerekeknek az megfigyelésekre, tapasztalatok gyűjtésére, éneklésre, verselésre, mesélésre, anyanyelvi játékokra, mozgásra és művészeti tevékenységekre egyaránt.

Napok	Állandó tevékenységek rendszere
-------	---------------------------------

	<u>Kötetlen</u> szervezeti keretben tervezett tevékenységek (minden korcsoport)	<u>Kötött</u> szervezeti keretben tervezett tevékenységek (középső, nagy csoport) 25 – 30 perc	Folyamatosságban biztosított <u>mindennapi</u> tevékenységek
Hétfő	Külső világ tevékeny megismerése, környezet		Szabad játék Mese-vers, dramatizálás, bábjáték Képességfejlesztő játékok, Drámajáték Zenehallgatás Rajzolás, kézművesség Mindennapi testnevelés Szabad mozgás, séta a friss levegőn
Kedd	Ének, zene, énekes játék, gyermektánc		
Szerda	Külső világ tevékeny megismerése, Matematika		
Csütörtök	Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka		
Péntek	Intenzív mozgásra nevelés		

Napirend:

Napirend	
Időtartam (tól-ig)	Napirendi tevékenységek
*6:15/6:30	Az óvoda nyitása - a gyermekek fogadása.
9:00 – 12:00	Játék, valamint szabadjátékba integrált egyéni és mikrocsoporthoz fejlesztő tevékenységek. Kötetlen és kötelező fejlesztő tevékenységek. Művészeti tevékenységek – zenehallgatás, kézművesség, rajzolás. Egyéb szabadon választott sport és szabadidős tevékenységek a csoportszobában, tornaszobában. Közben: Gondozási tevékenységek, tízórai. Udvari játék, élményszerző séta, kirándulás, egyéb szabadban választható sport és szabadidős tevékenységek.
12:00 – 15:00	Készülődés az ebédhez, tisztálkodás, terítés, ebéd, testápolási teendők, készülődés a pihenéshez. Elalvás előtti mese, altatódal vagy zenehallgatás. Nyugodt pihenés, alvás.
15:00 – 16:00/17:00	Folyamatos ébredés, öltözködés, testápolási tevékenység, folyamatos uzsonna. Játék, egyéb szabadon választott sport és szabadidős tevékenységek Folyamatos távozás az óvodából (szülővel, illetve felnőtt kísérettel buszra).
16:00/17:00	Az óvoda zárása.

** Az óvodák nyitvatartását a szülők, valamint a társulás igényeinek megfelelően alakítottuk ki.*

7. Programunk pedagógiai és pszichológiai elvárásai

7.1 Óvodakép:

- * A gyermek nevelésének elsődleges színtere a család. A családi nevelésre építve, azt kiegészítve az óvodai nevelésünk célja, hogy gyermekeink óvodáskor végére elérjék az iskolai élethez szükséges megfelelő fejlettségi szintet.
- * Óvodánkban törekszünk arra, hogy nevelési célunkat szeretetteljes, nyugodt, derűs légkörben valósíthassuk meg, melyben a gyermekek és egymás iránti elfogadás, szeretet, bizalom tisztelet, megbecsülés és segítségnyújtás a legjellemzőbb.
- * Óvodánkban törekszünk arra, hogy megőrizzük a gyermekkor nyugalma, derűjét és egyúttal a lehető legjobban felvértezzük gyermekeinket mindazzal a tapasztalattal, amellyel eligazodhatnak az őket körülvevő világban.
- * A gyermekbalesetek megelőzésére különös gondot fordítunk, épületeinken kívül és belül is.
- * Óvodánk óvó-védő funkciója révén rendszeresen együttműködik az egészségügyi intézményekkel (gyermekorvos, védőnő, fogorvos), a pedagógiai szakszolgálatral és az Alapszolgáltatási Központtal.
- * Nevelésünk során előtérbe állítjuk az integrált nevelést, az egyéni kompetenciák megfelelő alakulását, a környezeti nevelést és az egészséges életmód kialakítását.
- * A nevelő-személyiségfejlesztő funkcióban kiemelt szerepet kap a kommunikáció-fejlesztése, mely a mindennapi tevékenységeinket átszövi.
- * A gyermekek gondozása esztétikus óvodai környezetben valósul meg, melyhez egészséges napirend társul, ezzel is biztosítva az óvoda szociális és ellátó funkcióját.

7.2 Gyermekkép:

- * Óvodai nevelésünk középpontjában a gyermek áll, aki mással nem helyettesíthető, szellemi, erkölcsi és biológiai értelemben is egyedi személyiség és szociális lény egyszerre.
- * Óvodáinkban a gyermeki személyiség fejlesztése a gyermek nyitottságára épül.

- * Hozzásegítjük a gyermeket ahhoz, hogy megismerje szűkebb és tágabb környezetét, amely a nemzeti identitástudat, a kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldről és családjához való kötődés alapja.
- * Megtanítjuk arra, hogy rá tudjon csodálkozni a természetben, az emberi környezetben megmutatkozó jóra és szépre, ill. törekedjen mindazok megbecsülésére.
- * Tiszteletben tartva a gyermek fejlődő személyiségét, egyéni adottságait, biztosítjuk számukra az egyformán magas színvonalú, szeretetteljes nevelést, meglévő hátrányai csökkentését, tehetségének kibontakoztatását. Törekszünk az eredményes óvoda-iskola átmenet megkönnyítésére.
- * Minden gyermek számára biztosítjuk az egyenlő hozzáférést, a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek gondozását, fejlődésük támogatását, a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek fejlesztését az esélyegyenlőségek megteremtése érdekében.
- * Pedagógiai tevékenységünket a kompetenciák életkor specifikus, egyénre szabott fejlesztése határozza meg. Rugalmas napirenddel biztosítjuk a gyermekek számára a szabad játék elsődlegességének szerepét, valamint a tevékenységekben megvalósuló tanulást, az egyéni képességekhez igazodó műveltségterületek közvetítésével. Segítjük a gyermek környezettudatos magatartásának kialakulását.
- * A gyermek egyéni adottságaiból kiindulva neveljük a környezetét szerető, ismerő, a világra nyitott, felfedező, tevékeny, cselekvő emberré.

7.3 Pedagóguskép:

Pedagógusaink:

- * Elfogadást, nyugalmat, megértést, szeretetet, vidámságot sugároznak.
- * A gyermekek adottságaiból eredő különbözőségeket tiszteletben tartják.
- * Elfogadják és tiszteletben tartják a családi és nemzeti értékeket.
- * Bizalommal teli légkört alakítanak ki, ahol minden gyermek hibázhat, mindenkinek lehetősége van a javításra, az újra próbálkozásra.
- * A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű a pedagógus és az óvoda más dolgozóinak kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.
- * A gyermekek képességeinek fejlesztését kis lépésekben, a sikerek biztosításával, viszik végbe.

- * Felismerik, a gyermekek erős oldalát, és ezekre az adottságaikra koncentrálnak.
- * A gyermek érdeklődési területeire építik a tanulás folyamatát, ezzel előrehaladásukat gyorsítják.
- * Inkluzív, előítéletektől mentes gondolkodásukkal mutatnak példát a „másság” elfogadására (kiemelt figyelmet igénylő gyermekek, multikulturalizmus), fejlesztik a gyermekcsoportokat közösséggé.
- * Folyamatosan képzik önmagukat, hogy a társadalmi, szakmai elvárásoknak és belülről fakadó szakmai kultúráknak megfeleljenek.
- * Fontosnak érzik saját lelki egyensúlyuk megteremtését. Tetteikért vállalják a felelősséget.
- * Megjelenésükben igényesek, kerülik a kihívó beszédet, magatartást és megjelenést.
- * Konfliktusaikat kulturáltan kezelik, nyíltan és őszintén beszélnek problémáikról.
- * Titoktartási kötelezettségüket a gyermekek érdekében betartják.

8. Az intézmény funkcionális rendszere

Óvó-védő funkció:

Célunk:

- * Minden gyermek testi, lelki, szellemi védelme, ápolása, erősítése, fejlesztése és ezek harmóniájának megteremtése.
- * A gyermekek biztonságos, tiszta, higiénés környezetben való környezettudatos nevelése

Feladat:

- ⇒ A gyermekvédelmi törvény alkalmazása, a gyermekek jogainak érvényesítése.
- ⇒ A gyermek családban történő felnevelésének segítése a rendelkezésre álló eszközökkel.
- ⇒ Tanácsadás a szülők részére a gyermekneveléssel kapcsolatban.
- ⇒ Az indokolatlan hiányzások kiszűrése.
- ⇒ Minden esetben a gyermek érdekeinek képviselője

Szociális funkció:

Célunk:

- * A családban és a társadalomban jelentkező hiányosságok kompenzálása, a családokkal való pozitív együttműködés, a családok pozitív befolyásolása.
- * Minden gyermek találja meg a helyét az óvodai közösségben.

Feladat:

- ⇒ Egészséges napirend, életritmus kialakítása.
- ⇒ A gyermekek életkorához, igényeihez igazodó napirend megszervezése.
- ⇒ A családi háttér minél realisabb alaposabb megismerése. Családlátogatások rendszeres és szükségszerű szervezése.
- ⇒ Pedagógia, gyógypedagógiai tanácsadáson, vizsgálaton való részvétel elősegítése, szükség esetén a gyermek szakemberhez való irányítás, kapcsolatfelvétel elősegítése.

Nevelő, - személyiségfejlesztő funkció:

Célunk:

- * Mindazon képességek kibontakoztatása, melyek közvetetten segítik az iskolai közösségbe való beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését
- * Az anyanyelvi, - értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása, a szociális kapcsolatok kialakításának segítése, a különböző hátrányok mértékének csökkentése.

Feladat:

- ⇒ Az eltérő szociokulturális háttérrel rendelkező gyermekek befogadása, valamint az érzelmi és értelmi képességeik megalapozása.
- ⇒ A közösségi élethez szükséges szabályok elsajátítása, az együttélés, nyitottság, elfogadás, befogadás, tolerancia alakítása, a valós életre orientálás elsajátítása.
- ⇒ Az identitástudat megalapozása.
- ⇒ A társadalmi érintkezés normáinak kialakítása, kommunikációs, kooperációs készségek fejlesztése.
- ⇒ Hátránykompenzáció, felzárkóztatás, tehetséggondozás elősegítése.
- ⇒ Az esélyegyenlőség megteremtése az iskolai tanulás megkezdéséhez.

9. A gyermeki tevékenység keretei

9.1 Játék:

Óvodában a legfőbb ismeretszerzési formának a játékot tekintjük. A játék válik a személyiségfejlesztés elsődleges eszközévé, mivel az abban megjelenő élmények, és az azt kísérő érzelmek, a tevékenykedés, az alkotás öröme sokoldalúan hatnak a gyermekekre. Ez biztosítja a kognitív, a szociális és intellektuális képességek fejlődését, viselkedési formákat, szokásokat, erkölcsi tulajdonságokat, amelyeknek kialakítása ebben az életkorban kívánatos. Lehetőséget adunk a felfedező tanulásra, próbálgatásra és az „aha” élmény átélésére. Mindezek mellett olyan légkör kialakítására törekszünk, amelyben a kisgyermek, szorongások nélkül, érdeklődéssel, bizalommal tevékenykedhet, miközben kialakul a kölcsönös megértésen és segítségen alapuló gyermek-gyermek, felnőtt - gyermek kapcsolat.

Játék típusok:

- * Szabadjáték, melyben megvalósul az integrált tanulás, melyhez az óvónő indirekt megengedő magatartással viszonyul.
- * Óvónő által kezdeményezett, tanulási tartalmat hordozó, nevelési célzatú tevékenység, melyben a gyermekek önkéntes alapon vesznek részt.

Formái:

- o Óvónő által szervezett, tanulási tartalmat hordozó foglalkozás.
- o Mikrocsoportos munkaforma, játékba ágyazott, játékra épülő tanulás

Alapelv: A kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége a szabad játék, mely önként választott gyermeki tevékenység, amely mással nem helyettesíthető, a kisgyermek elemi pszichikus szükséglete.

Célunk:

- * A „mintha” helyzet megteremtésével a gyermeki képzelet, fantázia gazdagodásában, a társas kapcsolatok elmélyülésében, sokféle tapasztalatszerzés hatására alakuljon ki a gyermeki önállóság, eredményre törekvés, morálitás, az önkifejezés igénye, a változásokhoz való alkalmazkodás képessége.

- * A gyermek saját elképzeléseinek, vágyainak, önállóságának, kreatív ötleteinek kibontakoztatása, önkéntes, örömmel végzett játéktevékenységben a szabad játék keretében.
- * Segíteni a gyermeki gondolkodás fejlődését, az egyéni képességek kibontakozását, a gyermeki kíváncsiságra, érzelmi beállítottságra, megismerési vágyára alapozva, és a szűkebb és tágabb környezetében szerzett tapasztalataira építve.
- * A játéktevékenységeken keresztül a külvilág elemeinek megismertetése
- * A játék, a tapasztaltatás és a tanulás hármasságával a szabálytudat kialakulásához vezető komplex nevelés, fejlesztés megalapozása.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ A szabadjáték túlsúlyának érvényesítése
- ⇒ Az elmélyült játék feltételeinek megteremtése; **esztétikus és egyszerű** játékeszközök folyamatos biztosítása, készítése, azok beépítése a játékba.
- ⇒ A gyermeki élmények újraélésének segítése a játéktevékenységek során.
- ⇒ A játék, szabadságának biztosítása a természettel kapcsolatos és hagyományos játéklehetőségek gyakorlásával.
- ⇒ Különböző szituációk létrehozása, közös élményszerzési lehetőségek biztosítása a játék fejlesztése érdekében. A differenciált fejlesztés megvalósítása egyéni élmények beépítésével.
- ⇒ Együttjátás a gyermekekkel, a gyermeki játék önállóságának tiszteletben tartásával.
- ⇒ A játék és játszótárs szabad megválasztásának biztosítása, gyermeki kreativitás, fantázia kibontakoztatásának támogatása és ösztönözése.

A játéktevékenység tartalma:

Gyakorló játék:

Gyakorláson alapuló megismerő tevékenység, amely során fejlődik a gyermek, szem - kéz koordinációja, dominanciája és térorientációja a ritmikusan ismétlődő, manipulációs játék során. Különböző változatokban próbálhatják ki a finommozgások elemeit, ezáltal fejlődnek érzékszerveik (látás, hallás, tapintás), mozgásuk összerendezetté válik.

Szimbólikus szerepjáték:

Szerepjáték során a különböző szerepek felvállalása és betöltése, úgynevezett A „mintha” helyzetek megteremtése, hozzájárul a gyermek komplex személyiségfejlesztéséhez. Fejleszti az empátikus és alkalmazkodó képességeket, a viselkedéskultúrát, aktivitást, segítőkészséget.

Dramatizálás, drámajáték, bábozás:

Irodalmi élmény indíttatású, az ábrázolt alak szokásait reprodukálják. Egy - egy mese megjelenítésében, bábozásában, dramatizálásában támogató, segítő részvételével az óvónő modellt nyújt illetve nyújthat egy-egy szereplő megformálásához.

Szabályjáték:

A könnyen betartható, megtanulható egyszerű, szabályokhoz kötött játékokkal a szabályok pontos betartására való törekvést, az egymásért folytatott játéktevékenység örömeinek kialakulását, mozgásigény kielégítését, illetve értelmi képességek fejlesztését segítjük elő.

Konstruáló játék:

A konstrukciós játékra jellemző a forma gazdagság. A gyermek átélheti az alkotás örömét („Én készítettem!”) A játékfolyamat során megvalósulnak az egyéni elképzelések, ötletek, hozzájárulnak az eszközök kombinált alkalmazásának lehetőségéhez; az összerakosgatás és a szerkesztés örömeinek kibontakozásához.

Ezen játéktevékenységhez kapcsolódva megjelenik a barkácsolás. Az óvónő által barkácsolt kellékek készítésébe, illetve azok javítási munkálataiba a gyermekek aktívan bevonhatóak, így átérezhetik a munka örömét. A létrehozás vágyának igénye a kreativitás mellett fejleszti a kognitív és szociális képességeket.

Szabadjáték:

Örömteli tevékenységek sokaságát biztosítják a játszó és kirándulóhelyek és az udvari környezet, ahol kedvezően alakulnak a gyermekek közötti társas kapcsolatok, együttműködésre, mozgásigény kielégítésére van lehetőség.

Népi játék:

A népi játékok által ősink hagyományát ismerhetjük meg, hiszen énekes-táncos mivoltuk lehetőséget ad a mozgás, a testséma és a percepció fejlesztésére is.

- énekes - táncos játékok (fogyó-gyarapodó játékok, szembekötősdí, gyűrűs, párcserélő játékok stb.)
- mozgásos és küzdő játékok (sorjátékok, hídjátékok, versengők stb.)
- népszokásőrző dramatikus játékok (jeles napokhoz kötődő játékok)
- népi játékszer készítése (bábok, töklámpás stb.)

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ Megjelennek az óvoda által preferált viselkedési szabályok a társaikkal való viselkedésükben.

- ⇒ A játék segítségével pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük az egészségesen fejlődő gyermekeknek.
- ⇒ Interakciójuk gazdag, kulturált és érthető. Játék közben természetes beszédmodorban, egymást meghallgatva beszélnek.
- ⇒ Képesek a normák betartására és élvezik a szabályjátékokat.
- ⇒ Tevékenységek közben egymásra figyelnek, a játékeszközökre és az alkotásokra is vigyáznak.
- ⇒ Igénylik a társakkal való együttjátszást, képesek közösen játékot tervezni, szerepeket kiválasztani, vállalni.
- ⇒ Kialakul szándékos figyelmük.
- ⇒ Képesek kitartóan, több napon át egy játéktémában együttesen részt venni,
- ⇒ Önállóan kezdeményeznek szabályjátékokat, a szabályokat elfogadják, betartják és betartatják.
- ⇒ Szerveznek és vezetnek mese - dramatizálásokat .
- ⇒ Maguk által kitalált történeteket eljátszának, és a szükséges eszközöket közös kitartással, türelemmel elkészítik, munkamegosztásra képesek
- ⇒ Képesek konstrukciókat előre megtervezni, majd a játék végén produktumot felmutatni.

Az egyéni fejlettség nyomonkövetése: minden mutatónál

9.2 Munka:

A játék szabadsága lehetővé teszi, hogy a gyerekek a munka jellegű tevékenységeket játékként éljék át akkor is, amikor a felnőtt fogalmai szerint munkát végeznek.

Ez a személyiségfejlesztés cselekvő tapasztalatszerzésnek aktív formája, ami pozitív attitűddel épül be a személyiségbe, és ezáltal szükségletté válik.

A játék és a munkajellegű feladatok integrálódása az egyén és a közösség együttműködését alakítja és elősegíti a szociális kompetenciák fejlődését.

A gyermek tapasztalatot szerezhet arról, hogy mit tud, mire képes, mit gyakoroljon, kihez fordulhat segítségért, illetve ki az, akivel már együttműködni is képes. Így jöhet létre az együttmunkálkodás öröme.

A munka végzése közben megfigyeléseket végeznek, tapasztalatokat, ismereteket szereznek a természeti és társadalmi környezetükről, minden munkatevékenység újabb tapasztalatok forrását jelenti.

A munka jellegű feladatok – átszöve a napirend teljes folyamatát – kialakítják és formálják a humánus emberi magatartást.

Alapelv: Amit tud a gyermek végezze el, merjen és tudjon segítséget kérni.

Célunk:

- * A gyermeki munka megszerettetése, az önálló munkavégzéshez szükséges erkölcsi, akarati tulajdonságok, önállóság feladattudat, szociális érzékenység alakítása, kitartás, önállóság, felelősség kialakítása.
- * A munkavégzés során fejlődjön szociális magatartásuk, társas kapcsolataik, cselekvő tapasztalással személyiségük.
- * A munkában vállalt önkéntesség és a közösség érdekében végzett tevékenység örömének érzékeltetése.
- * A gyermek ismerje fel a munka értékét, és fedezze fel munkája által a környezet védelmének, óvásának lehetőségét.

Az óvónő feladatai a munka jellegű tevékenységekkel kapcsolatban:

- ⇒ Minden gyermeknek lehetőséget biztosítunk arra, hogy önkéntesen, önállóan, kedve és képessége szerint elvégezhesse az önmagával kapcsolatos önkiszolgáló tevékenységet, illetve a társai érdekében végzett munkatevékenységet.
- ⇒ Megteremtjük a nyugodt légkört, megismertetjük a gyermekekkel a munkafogásokat, a munkavégzés technikáit, amelyek a munkavégzéshez nélkülözhetetlenek.
- ⇒ Rávezetjük a gyermeket a munkavégzés céljára, hasznára, eredményére, szükségességére.
- ⇒ A munka jellegű tevékenységek során megtapasztaltatjuk, hogy az ember folyamatosan alakíthatja, kellemesebbé teheti környezetét.
- ⇒ Lehetővé tesszük, hogy a gyermekek az általuk különösen kedvelt munkafajtákban egyéni tempójukban elmélyedhessenek, elegendő idő biztosításával.
- ⇒ Megéreztetjük a közös munka örömét, mások munkájának tiszteletben tartására neveljük őket.
- ⇒ Minta adásával, együtt tevékenykedéssel alapozzuk meg a környezettudatos magatartást, szelektív hulladékgyűjtést, takarékos vízhasználatot, csak azt szedjük össze, amit elenged a természet.

⇒ Segítjük a szülőket, hogy vegyék komolyan, tartsák tiszteletben gyermekük munkáját, megbízását, legyenek segítségére annak elvégzésében.

⇒ A munka elvégzését konkrétan, reálisan, vagyis a gyermeknek saját magához mérten, fejlesztő céllal értékeljük.

Munkajellegű tevékenységek tartalma:

Önkiszolgálás :

Az önkiszolgáló munka során akarati életük kibontakoztatása ösztönözzük a gyermekeket.

Megismertetjük őket a saját személyükkel kapcsolatos feladatokkal a testápolás, az öltözködés, a kulturált étkezési szokások elsajátítása során.

Területei: testápolás, étkezés, öltözködés

Környezet rendjének megóvása:

Lehetőséget adunk a gyermekeknek az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezet átalakítására és rendjének megőrzésére.

Pl. A csoportszoba berendezési tárgyainak átrendezése. Udvari játékok, kerti szerszámok rendezése.

Környezetvédelmi tevékenységekben való részvétel (levélsöprés, gereblyezés, hulladékgyűjtés).

Alkalomszerű munkák:

Alkalmi megbízásokat a gyermekek egyéni fejlettségéhez mérten tervezünk. Átszöheti az egész napot (információ átadása, terem, udvarrendezés, játék elrakása stb.) Időről időre ismétlődik, így elősegíti az időészlelés kialakulását és az önállóság fejlődését.

Időnként olyan megbízásokat is teljesítenek, amelyek otthoni előkészületet igényelnek

Pl. Eszközök, tárgyak, üzenetek átadása.

Gyűjtőmunka.

Ünnepi készülődés (ajándékkészítés, játék javítása, tisztítása, készítése).

Kisebbségek segítése.

Naposi munka:

A csoport fejlettségi szintjét figyelembe véve folyamatosan vezetjük be. Közösségi kapcsolatokat, a kötelességtudatot fejlesztő tevékenység, melyet megelőz az önkiszolgálás.

Elsősorban az étkezéseknél, foglalkozási eszközök előkészítésében, teremrendezés, stb. közben valósul meg.

Felelősi munka:

Fokozatosan vezetjük be, tartalmát folyamatosan bővítjük. Olyan tevékenységekben alkalmazzuk, ahol nem jelenik meg, felesleges várakozási idő.

Pl. öltözői rendfelelős, fürdőszoba felelős, fogkrémosztó, stb.

Növény – állatgondozás:

Csoportonként élősarkot és magaságyást és fűszerkertet gondoznak. Ismerkednek a növények fejlődésével, és tevékenyen részt vesznek a növények ápolásában, és a kisállatok (teknősök) gondozásában. Gondoskodnak a madarak táplálékáról, innivalójáról, etetőik tisztításáról.

A fejlődés jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ A kezdeti önkiszolgáló munka mellett megjelenik az egymásért, a közösségükért végzett munka.
- ⇒ A gyermekek törekszenek az önállóságra, önként is vállalnak feladatot, ismerik saját képességeik határait, teljesítik a megbízatásokat, szívesen, örömmel dolgoznak együtt a társakkal.
- ⇒ Képesek saját és mások munkájának értékelésére, elismerésére.
- ⇒ Igényessé válnak saját maguk és a környezetük rendjére, képesek személyi tárgyaikat elrendezni, tisztán tartani.
- ⇒ Kialakul feladattudatuk, munkavégzésükben kitartóak.
- ⇒ Önállóan, szívesen és igényesen látják el a naposi munka teendőit.
- ⇒ Az alkalmazott eszközöket, szerszámokat rendeltetésszerűen használják, megnevezik azokat, képesek kiválasztani a munkaeszközöket a konkrét tevékenységnek megfelelően.
- ⇒ Örömmel vesznek részt az évszakokhoz, jeles napokhoz, ünnepekhez kapcsolódó munkákban.
- ⇒ Aktívan tevékenykednek környezetük formálásában, szépítésében, környezetük védelmében, megóvásában.

Az egyéni fejlettség nyomonkövetése: minden mutatónál

9.3 Tevékenységekben megvalósuló tanulás:

A tanulás természetes része a nevelési folyamat egészének, melyben a pedagógus a tanulás irányítása során, személyre szabott, pozitív értékeléssel segíti a gyermek személyiségének kibontakozását.

A gyermeki képességek fejlesztése egyénre szabottan, differenciáltan, az egyes gyerekekhez igazított módszerekkel, eszközökkel, az egyes gyerekekhez mért tempóban lesz csak hatékony és örömteli.

Kevesebbet, de azt jobban, alaposabban, több oldalról megközelítve kell a gyerekek számára közvetítenünk és velük együtt átélnünk.

Alapelvünk:

Az óvodában a tanulás alapvető feltétele a gyerekek cselekvő aktivitása, a közvetlen sok érzékszervüket foglalkoztató megtapasztalás. Az ily módon megszerzett tudás eredményeként megalapozódnak az iskolakezdéshez szükséges kompetenciák.

Célunk:

- * A gyerekek érdeklődésének kielégítése, a tapasztalatszerzés a „megtanulás” a gondolkodás örömeinek átélése.
- * A gyerekek világképének alakulása, tapasztalatok rendeződése.
- * Pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük, tartósabb legyen figyelmük, emlékezetük, gazdagodjon fantáziájuk, fejlődjön beszédük, gondolkodásuk, képessé váljanak problémák felismerésére és megoldására.
- * A gyermek kompetenciáinak fejlesztése, attitűdök erősítése, képességek fejlesztése.
 - o A tanulási vágy megalapozása a spontán és szervezett tapasztalatszerzés útjának biztosításával a gyermeki személyiség kibontakoztatása, képességek fejlesztése, tapasztalatok bővítése, rendezése.

A tanulás formái az óvodáinkban:

- * Tevékenységeken keresztül és tevékenykedtetés által az utánzásos minta- és modellkövetéses, magatartás és viselkedéstanulás, szokások alakítása.
- * A spontán játékos tapasztalatszerzés; a játékos, cselekvéses tanulás.
- * A gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés.
- * Az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés, felfedezés.
- * A gyakorlati problémamegoldás.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ Tanulást támogató környezetet teremtése, melynek során építünk a gyermekek előzetes tapasztalataira, ismereteire.
- ⇒ A gyermeki aktivitás, motiváltság, kíváncsiság ébren tartása és kielégítése, a kreativitást helyezvén előtérbe.
- ⇒ Olyan tapasztalatok szerzéséhez nyújtunk segítséget a gyermekeknek, amelyben saját teljesítő képességüket is megismerhetik.
- ⇒ Értékelésünk személyre szabott, pozitív irányú, megerősítő célzatú.
- ⇒ Az értelmi képességeket fejlesztjük (érzékelés, észlelés, figyelem, emlékezet, képzelet, gondolkodás).
- ⇒ Lehetőséget kínálunk a gyermekek számára olyan szituációk átélésére, ahol megismerhetik a felfedezés, a kutatás örömeit.
- ⇒ A gyermek önbizalmát, bátorságát erősítjük.
- ⇒ Az egyes foglalkozások anyagának tervszerű és tudatos feldolgozásával hozzájárulunk a gyermek sikeres iskolai életmódra történő felkészítéséhez.
- ⇒ *Részképesség hiányos, tanulási zavarral küzdő gyermekek időbeni kiszűrése, megfelelő szakemberhez irányítása.*

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végére:

- ⇒ Sokrétű, jól használható tapasztalatokkal, ismeretekkel rendelkeznek az őket körülvevő világról, azok alkalmazására képesek.
- ⇒ Képessé válnak a problémamegoldó gondolkodásra, illetve gondolataik megfogalmazására.
- ⇒ Kialakulnak a tanuláshoz szükséges készségek, képességek, akarat tulajdonságok, (önállóság, feladattudat, kitartás, monotónia tűrés, ítélőképesség)
- ⇒ A tanulási kompetenciáik koruknak megfelelő fejlettséget mutat.
- ⇒ Érdeklődőek, kíváncsiak, él bennük az iskola, a tanulás iránti vágy.
- ⇒ A közvetlen felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés.
- ⇒ Megjelenik a szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem tartalma, terjedelme.
- ⇒ A cselekvő-szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kialakulóban van.
- ⇒ Tevékenységének eredményét reálisan értékeli.
- ⇒ Tanulási kompetenciáik koruknak megfelelően fejlett.

⇒ A „tehetségcsírák” is felismerik a kiemelkedő képességüknek megfelelő feladatot.

Az egyéni fejlődés nyomonkövetése: minden fejlettségi mutatónál.

9.4 Szabadidős tevékenység:

A szabadidő igazi tartalma: a termékeny idő felhasználási lehetőségek közötti szabadválasztás. Ez is öntevékenység, ez is döntés. A kisgyermeket a számára felkínált sokfajta lehetőség nehéz választás elé állítja, hiszen mindenhol ott szeretne lenni és mindennel játszani. A szabad egyéniség által meghatározott öntevékenység egyenlő a döntéssel. Ennek közelébe kell eljuttatni a gyermeket. A szabadidős foglalkozások semmivel nem helyettesíthetők, fontos szerepük van a nevelésben, hiszen ennek során tanulja meg a gyermek a számára felszabaduló idő gazdálkodásának lehetőségét.

Az óvodában a gyermekek egész nap folyamán az intézményben történő tartózkodásuk alatt szabadon tevékenykedhetnek. Legfőképp a délutáni időszakban jut lehetőség a különböző felkínált lehetőségek szabadon történő választására, mely döntések elé állítják a gyermeket. (pl.: rajzolás, festés, mintázás, barkácsolás, bábozás, társasjáték, sakk, játéktanulás, mese-vers, zene-tánc, udvari játék)

Az óvodások napi életének fenti formán történő szervezésével változatos kereteket teremtünk minden gyermek igényeinek megfelelően a közösségformálás mellett.

Az óvodapedagógus feladatai a szabadidős tevékenység megszervezésében:

- * Szabad játékhoz megteremtett tér növelés, változatos lehetőségek biztosítása.
- * A választásra felkínált tevékenységek listájának bővítése, időszakonként a változtatások lehetőségének és szükségességének átgondolása.
- * A tevékenységekhez szükséges eszközök biztosítása, a kreativitás elősegítése.
- * Egész nap folyamán lehetőség biztosítása a differenciált gyakorlásra, egyéni képességek fejlesztésére.

A fejlődés várható eredményei óvodáskor végére:

- ⇒ A gyermekek jól eligazodnak az óvoda helyiségeiben, az udvaron.
- ⇒ Szabadidejük felhasználásáról képesek önállóan dönteni.
- ⇒ Döntési helyzetekben fel tudják mérni igényeiket.
- ⇒ Felszabadultan, bátran kommunikálnak és viselkednek az óvoda területén.
- ⇒ A kész és általuk készített eszközök segítségével kreatív módon bővítik tevékenységeiket.

10. A gyermeki tevékenység formái

10.1 Külső világ tevékeny megismerése – környezeti tartalmak:

A kisgyermek első tapasztalatait az őket körülvevő szűkebb és tágabb környezetből merítik. A külső világ tevékeny megismerése egy nevelési folyamatot jelent, amely valamennyi nevelési területre kiterjed azokkal kölcsönhatásban van. Komplex tapasztalatszerzés-, foglalkozás, mely egységben mutatja, érzékelteti azt, ami a valóságban is egységben érzékelhető.

A megismerő folyamat során a gyermek cselekvő aktivitása, a gyakorlati probléma és feladatmegoldás, a közvetlen, sok érzékszervét foglalkoztató tapasztalás lehetővé teszi számára a fejlődést

Alapelv:

„A környezeti nevelés célja többretekű, nem csupán a környezetvédelmi ismeretek átadása. A személyiség egészére igyekszik hatással lenni, így a tudatra ismeretekkel, az érzelmekre élményekkel, és az akaratra célratörő tevékenységekkel.”⁵

Célunk:

- * Gyermekeinkkel megismertetni, felfedeztetni a természeti és társadalmi környezetüket életkorukhoz igazodva, melyben biztonságosan tudnak tájékozódni.
- * A szűkebb és tágabb környezet megismertetése, védelme, megszerettetése, ezáltal a természethez, élőlényekhez való pozitív viszonyulás, és a helyes értékrend kialakítása.
- * A pozitív érzelmi viszony erősítése a nemzeti, a multikulturális értékek, a népi, és a családi hagyományok, a szülőföld, a hazai táj, a természet szeretete, védelmének igénye, a környezettudatos magatartás kialakítása, különös figyelemmel a fenntarthatósági szemléletformálásra.
- * A közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építve a gyermekekkel az őket körülvevő világ megismertetése.
- * A gyermekekben megerősíteni azt, hogy az ember felelőssége nagy a természeti és társadalmi környezet megóvása szempontjából.

Óvodapedagógus feladatai:

⁵ https://www.nyf.hu/ttik/sites/www.nyf.hu.ttik/files/doc/kornyezeti_neveles.pdf

- ⇒ Lehetővé teszi a gyermekek számára a környezet tevékeny megismerését.
- ⇒ Tudatosan törekszik arra, hogy a gyermekek minél több élményt gyűjtsenek.
- ⇒ Épít a gyermek meglévő tapasztalataira, élményeire, kíváncsiságára, megismerési vágyára, sokoldalú érzékelésén alapuló érdeklődésére.
- ⇒ Megteremti a feltételeket a több érzékszervre ható, és cselekvés közben felfedezett környezeti tapasztalatszerzéshez, a spontán szerzett tapasztalatok rendszerezése-bővítése mellett ezek különböző tevékenységekben és élethelyzetekben való gyakorlásához
- ⇒ Kialakítja, és a gyermekekkel fenntartja az óvodában az élősarok, konyha és/vagy virágoskert működését.
- ⇒ A környezet megismerésének komplex-integrált tevékenységsoraiban a spontán és irányított beszélgetéssel, önértékesítő törekvések segítése, anyanyelvi-értelmi nevelés megvalósítása.
- ⇒ A gyermekek önálló véleményalkotási, döntési képességeinek fejlesztése a kortárs kapcsolatokban és a környezet átalakításában.
- ⇒ Olyan jeles napok, településünkhöz fűződő néphagyományok, multikulturális elemek beépítése az óvodai életbe, amelyek érzelmileg gazdagítják gyermekeink óvodai életét, fejlesztik az erkölcsi tulajdonságaikat, megalapozza szokás és normarendszerüket.
- ⇒ A szülők környezettudatos magatartásának befolyásolása, bevonásuk a környezet megfigyelésébe, átalakításába.

Környezet és természetvédelmi nevelés műveltségtartama:⁶

Az élőlények szükségletei	Az élővilág közös jegyei, sokfélesége	Kapcsolatok az élőlények között. Társadalom, természet, életközösségek
<u>Levegő:</u> (séta, játék az udvaron falusi levegő, közlekedés, levegőszennyezettségről tapasztalatok gyűjtése, kirándulás közeli rétre, erdőbe, szabad levegőn	<u>Az ember maga</u> (éntudat, önerősítés, család, csoporttársak, kapcsolatok és kapcsolódások)	<u>A természet változásai:</u> (évszakok, napi ritmusok, körforgás)

⁶ http://polc.ttk.pte.hu/tamop-4.1.2.b.2-13/1-2013-0014/22/ii_blcseis_vodai_krnyezeti_nevelsrl.html

való tartózkodás szokásai, fény, árnyék, sötétség)		
<u>Víz:</u> (mivel oltuk szomjunkat? életviteli szokások forrás, patak, folyó, tó)	<u>Állatok:</u> (házi állatok, vadon élő állatok, nem szeretem állatok, madáretetés, madáritató, biológiai, ökológiai szerepek)	A természethez való alkalmazkodás
<u>Táplálékaink:</u> (friss gyümölcsök, idénygyümölcsök, magvak, zöldségek, főzelékek, tartósítás, befőzés, tejtermékek, húsfélék, természetes édességek, méz, aszaltgyümölcsök)	<u>Növények:</u> (dísznövények, vadon élő növények, parkok növényei, zöldségek, gyümölcsök, fűszer és gyógynövények)	A gyermekek kapcsolatai: (család, óvodai közösség)
<u>Talaj:</u> (talajélet, élelem és a talaj kapcsolata)	<u>Gombák szerepe,</u> mérges gombák veszélyei	
<u>Gazdálkodás anyag- és energiatakarékosság</u> (vásárlás, piac, hulladékok, komposztálás, újrahasznosítás)	<u>Az ember teste és egészsége</u> (balesetmentesség, vegyszermentesség)	

Az egyéi fejlettség nyomonkövetése: erkölcsi, értelmi, anyanyelvi, verbális képességek

10.2 Külső világ tevékeny megismerése – matematikai tartalmak:

Az óvodáskorban a matematikai nevelés komplex formában a gyermek észlelésére, érzékelésére és megismerési vágyára épülve valósul meg, a gyermek életkori sajátosságait figyelembe véve. Tevékenység közben szerzik meg élményeiket az őket körülvevő világról, összefüggéseket fedeznek fel, képességeik fejlődnek, megtanulnak gondolkodni.

A környezet megismerése során a gyermekek matematikai tartalmú ismeretek birtokába jutnak. Felismerik a mennyiségi, alaki, nagyság és térbeli viszonyokat, alakul ítélőképességük, fejlődik tér, sík és mennyiségi szemléletük. Az anyanyelvi környezet alkalmas, időt, helyet, eszközt biztosít a spontán és szervezett tapasztalat és ismeretszerzésre, lehetőséget teremt az utánzásra alapuló nyelvi elsajátításra.

Alapelv:

„Hagyjuk a gyermeket saját logikája szerint gondolkodni, ha a kínálkozó lehetőségek közül nem fedezi fel mindegyiket, próbáljuk rávezetni, több oldalról megközelíteni, de semmiképpen ne oldjuk meg a feladatot helyette, hanem tartsuk ébren érdeklődését, míg rá nem jön minden variációs lehetőségre.”⁷

Célunk:

- * a gyermekekben segíteni a matematikai kíváncsiság és érdeklődés kibontakoztatását, valamint támogatni a matematikai tartalmú tapasztalatok, ismeretek megszerzését, és matematikai szemlélet megalapozását.
- * az iskolai alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszereztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátíttatása.
- * a minket körülvevő világ mennyiségi, formai kiterjedésbeli összefüggéseinek felfedezése, tapasztalása játékos formában, a gyermekek igényeihez, ötleteihez igazodva.
- * a gyermekek matematikai érdeklődésének felkeltése, az elemi ok-okozati összefüggések felismertetése, megtapasztalása.
- * a logikus gondolkodás megalapozása
- * a kisgyermekkorban a család által nyújtott matematikai ösztönzéseket tudatos óvodai nevelés kövesse a gyermek egyenletes fejlődését biztosító módszerekkel.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ Teremtse arra lehetősége, hogy a gyermekek spontán, vagy irányított módon szerezzenek matematikai tapasztalatokat. Rávezetéssel segítse elő a problémák megoldását.
- ⇒ Figyelje a gyermekeket, érdeklődési körüket, képességeiket. Ezekre építve készítse el és tervezze meg az egyéni és csoportos fejlesztési lehetőségeket (differenciálás), amely a komplexitást eszközként használja kitűzött fejlesztési céljainak eléréséhez.
- ⇒ Olyan eszközök és tevékenységek biztosítása, ami felkelti a gyermekek érdeklődését, és természetes helyzetekben teszi lehetővé számukra matematikai tapasztalatok és ismeretek megszerzését.

⁷ <http://www.patka.hu/ovoda/docs/PP%202015.pdf> (30. o.)

- ⇒ A komplex matematikai foglalkozásoknak, vagy kötetlen kezdeményezéseknek támaszkodni kell a gyermek ötleteire, igényeire, aktuális élményeire.
- ⇒ Teremtsen minél több problémahelyzetet a gyermekek logikus gondolkodásának fejlesztése érdekében
- ⇒ A gyermeki tevékenység változatos formáinak (egyéni, páros, mikrocsoportos) biztosítása, a cselekvéses, tanulásból adódó tapasztalatok összegzése.
- ⇒ A gyermekek aktív, passzív szókincsének, mennyiségi-minőségi gyarapítása, a fogalmak, relációk körének és tartalmának bővítése, új fogalomrendszer kialakítása. A gondolatok, a problémamegfogalmazás, pontos egyértelmű, a gyermekek számára érthető közvetítése.
- ⇒ Az iskola-alkalmassághoz szükséges tapasztalatok megszeresztetése, részképességek, gondolkodási műveletek, szokások elsajátítása.

A matematikai fejlesztés műveltség tartalma:⁸

- Számfogalom előkészítése:
 - Tárgyak, személyek tulajdonságainak felismerése, tudatosítása, megnevezése.
 - A természetes szám képzetének alakítása.
- Elemek közötti kapcsolatok felismerése, megnevezése:
 - Reláció fogalma.
 - Hozzárendelések.
 - Függvények.
 - Rendezés, sorozat.
- Geometria – tapasztalatok a geometria köréből:
 - Építések, alkotások.
 - Tevékenységek tükörrel. Tájékozódás, térben, síkban.
- Egyéb játékos tapasztalatok:
 - Kombinatorika.
 - Utak bejárhatósága.
 - Tapasztalatok a valószínűségről.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

⁸ Kőrmöci Katalin Hová bújt a Matematika Sprint Kft.

- ⇒ Képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, sorba rendezni, számlálni, összehasonlítani különböző tulajdonságok alapján (nagyság, szín, forma, stb.).
- ⇒ Helyesen használják a tő és sorszámneveket. A tízes számkörben biztonságosan tájékozódnak és helyesen használják a matematikai műveletekhez kapcsolódó fogalmakat, tudnak bontani, részhalmazokat egyesíteni,
- ⇒ Képesek előállítani különféle elrendezéssel, bontással ugyanannyit, többet, kevesebbet, mennyiségeket ugyanannyivá, egyenlővé tenni.
- ⇒ Tudnak síkban és térben tájékozódni, képesek a térben és síkban ábrázolt világban tájékozódni.
- ⇒ Kialakult oldaliságuk, értik és követni tudják az irányokat, helyesen használják a térbeli viszonyoknak megfelelő névutókat. Játékos mozgásokat, tevékenységeket végeznek tükör előtt, megkülönböztetik a szimmetrikus és nem szimmetrikus alakzatokat.
- ⇒ Felismernek alapvető geometriai formákat, azok jellemző jegyeit, azonosságukat, különbözőségüket. Képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságaikat megnevezni.
- ⇒ Képesek a pontos, differenciált vizuális érzékelésre-észlelésre (alak, forma, szín, méret.) Képesek másolással megépíteni mintával megegyező elemekből és színben, nagyságban eltérő elemekből térbeli, síkbeli alakzatokat.
- ⇒ Gyakorolják és egyéb tevékenységeikben is alkalmazzák eddigi matematikai ismereteiket.

Az egyéni fejlettség nyomon követése: a finommotorika, érzelmi, értelmi, anyanyelvi fejlettség mutatóinál

10.3 Rajzolás, mintázás, kézimunka:

A vizuális nevelés az óvodai nevelés egészét áthatja. Óvodásaink számára a szabad rajzolás az egyik legjelentősebb önkifejezési mód. A papíron nyomot hagyó rajzeszközök funkció öröm érzését keltik a firkáló gyermekekben. A különböző motívumok szabad kombinálásával jut el a gyermek a formákig, majd a kompozíciók megalkotásáig.

Amit a világról tud, ábrázolásában is el tudja mesélni, amit nem tud ábrázolni, azt hozzámeséli. A létrejövő „mű” jelzés a gyermek ismereteiről, érzelmi életéről, kezűgyességének fejlettségéről.

Alapelv:

„A vizuális tevékenységek kialakítják az alkotás igényét, a kreatív önkifejezést, a környezet esztétikai alakítását, és az esztétikai élmények befogadását. A szép iránti nyitottságunk, igényességünk alapjai, az óvodában lefektetődnek.”⁹

A tevékenységek célja:

- * A gyermekek egyéni fejlettségéhez és képességeikhez igazodva a képi-plasztikai kifejezőképességük, komponáló -, térbeli tájékozódó - és rendezőképességük alakítása.
- * A gyermeki élmény és fantáziavilág gazdagítása, és annak képi kifejezése: a gyermekek tér-forma és szín képzeleteinek gazdagítása.
- * Képi gondolkodásuk fejlesztése, esztétikai érzékenységük, szép iránti nyitottságuk, igényességük alakítása.
- * A tevékenység örömének biztosítása, az igény kialakítása az alkotásra, az önkifejezésre a környezet esztétikai alakítására és az esztétikai élmények befogadására.

Óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ Az ábrázoló tevékenységekre egész nap folyamán biztosítanunk kell a teret és a lehetőséget, s meg kell teremtenünk ennek tárgyi feltételeit.
- ⇒ Igényes, esztétikus környezetet alakítunk ki a csoportszobában és az óvoda egész területén.
- ⇒ Az anyagokkal és eszközökkel való bánásmódot, a különböző technikákat az óvodapedagógusnak a gyermek számára meg kell mutatni, és meg kell tanítani.
- ⇒ Fontos, hogy az óvónő által kínált tevékenységekre megfelelő idő álljon rendelkezésre, hogy folyamatosan akár minden gyermek részt vehessen benne.
- ⇒ A feladaton belüli differenciálással lehetőséget kell teremteni arra, hogy a különböző fejlettségű gyerekek megtalálják a nekik való tevékenységet. A tehetségigéretnek bátorítása.
- ⇒ Célszerű, gazdaságos eszközhasználatra, helyes eszköztartásra, anyagkezelésre ösztönzünk.

Rajzolás, mintázás, kézimunka tevékenységek műveltségtartalma:

⁹ <https://www.newjsag.hu/2018/10/01/megfrissulve-vizualis-neveles-az-ovodaban/>

rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, kézi munka, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal, az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ Az ábrázolás a gyermek kedvelt, élvezetes tevékenységformájává válik, képesek lesznek átélteni az alkotás örömét.
- ⇒ Helyesen alkalmazzák a különféle technikákat, az eszközöket készségszinten használják.
- ⇒ Képalkotásaikban egyéni módon jelenítik meg élményeiket, elképzeléseiket, témaválasztásuk változatos, alkotásaikra jellemző a részletező formagazdagság, a színek variálása.
- ⇒ Téralkításban, építésben bátrak, ötletesek, és együttműködőek.
- ⇒ Észreveszik környezetükben a szépet, szívesen gyönyörködnek művészeti alkotásokban, képesek értékítéletre az alkotásokkal kapcsolatban.
- ⇒ Készek szóban kifejezni véleményüket a látott alkotásokról.

Az egyéni fejlettség nyomon követése: a finommotorika, érzelmi, értelmi, fejlettség mutatóinál

10.4 Verselés, mesélés:

A mese a gyermek érzelmi-értelmi és erkölcsi fejlődésének és fejlesztésének egyik legfőbb segítője. Életkorilag megfelel az óvodáskorú gyermek szemléletmódjának és világképének.

Ráébreszt a mélyebb értelemben vett pszichikus realitásra és a külvilágra irányított megismerési törekvésekre, visszaigazolja a kisgyermek szorongásait, feloldást és megoldást kínál.

mondókák, dúdolók, versek hozzájárulnak a gyermek érzelmi biztonságához, anyanyelvi neveléséhez, ezzel megalapozva a könyvekhez való pozitív érzelmi kapcsolatukat, ami elősegíti az olvasóvá válást. Ezek ritmusukkal, a mozdulatok és szavak egységével a gyermeknek érzéki-érzelmi élményeket nyújtanak, eközben fejlődik emlékezetük, képzeletük, szókincsük.

Alapelv:

„A mesék optimista életfilozófiája, és a mesei varázslat olyan belső hitet, önbizalmat alapoz meg, amely segít abban, hogy a látszólag leküzdhetetlen akadállyal is szembeszálljunk, amely a mindennapi élet nehézségeire is megoldást jelenthet.”¹⁰

¹⁰ Kádár Annamária: Mesepszichológia. Az érzelmi intelligencia fejlesztése gyermekkorban. Kulcslyuk Kiadó, Bp., 2013. 16. o.

Célunk:

- * Az óvodás korú gyermekek pozitív személyiség jegyeinek megalapozása, érzelmi, értelmi és erkölcsi fejlődésének elősegítése valamint a nyelvi és kommunikációs képességek fejlesztése.
- * Komplex élménynyújtás és személyiségfejlesztés az irodalmi fogékonyság megalapozása.
- * A gyermekek lelki nyugalmanak biztosítása mesélés által.
- * A multi - és interkulturális nevelés megvalósítása.
- * A szókincs bővítése, grammatika fejlesztése, mondat- és szövegalkotás segítése, a helyes beszédtechnika (tisztá beszéd kialakítása: légzéstechnikai, artikulációs és fonémahallást, ejtést segítő játékok) elsajátítása.
- * A bábozás és dramatizálás eszközeivel lehetőség kínálása az erkölcsi és társadalmi normák elsajátítására, a jó és rossz megítélésére.

Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ A felhasznált irodalmi anyag igényes, gyermekközpontú, korosztálynak megfelelő válogatására, összeállítására, melyben érvényesül a pedagógiai, pszichológiai, módszertani tudatosság, a népi, a klasszikus és a kortárs irodalom, valamint más népek, nemzetiségek meséinek megismertetése az életkori sajátosságok, a csoport és az egyéni fejlettségi szintek figyelembevételével.
- ⇒ A gyermekek számára a mindennapi mese és versek hallgatása, az élő mesemondás lehetőségének és feltételeinek biztosítása.
- ⇒ Az önálló mese-versmondás, bábozás, dramatizálás feltételeinek megteremtése. csoportonként változó hagyományokkal, szokásokkal
- ⇒ Megfelelő eszközök biztosításával segítjük a gyermekeket a mesék feldolgozásában, eljátszásban.
- ⇒ A belső képteremtés, a gyermeki fantázia, képzelőerő valamint a beleélő-képesség fejlesztése.
- ⇒ Rövid jelenetek bemutatásával a bábok használatának megismertetése (a visszahúzódó, önmagát nehezen megmutató gyermek is képes megnyilvánulni!)

- ⇒ A környezet példamutatása, tiszta, szép beszéde (stílus, hanglejtés, dinamika, hangsúly)
- ⇒ A mesék szokásainak, rítusainak kialakítása segíti a gyermeket a ráhangolódásra és a mesék befogadására.

Verselés mesélés tevékenység műveltségtartalma:

- * a gyerek élete, mindennapi környezete, állatvilághoz kapcsolódó egy és többszálon futó mesék, történetek, elbeszélések
- * népi mondókák, névcsófolók, halandzsza szövegű kiolvasók, találókérdések
- * humoros versek klasszikusok és a mai magyar költők népköltészeti ihletésű ritmus élményt nyújtó művei
- * dramatikus népszokások
- * tündérmesék, novellisztikus népmesék, mai mesék
- * lírai versek
- * életkornak megfelelően a magyar mese, mondavilág alkotásai
- * színházi élmények, gyerekelőadások, bábszínházi előadások, interaktív foglalkozások

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ A verseket, meséket türelmesen és örömmel hallgatják végig.
- ⇒ Szívesen és önállóan kezdeményeznek és szerveznek mesedramatizálást, bábozást.
- ⇒ Képesek erkölcsi, közösségi érzések megélésére, erkölcsi ítéletek megfogalmazására az irodalmi alkotások hatására.
- ⇒ Megalapozódik a könyv és könyvtár használat, színházlátogatás igénye, kialakulnak az ezekhez kapcsolódó viselkedésformák.
- ⇒ Egyénileg is vállalkoznak mondókák, versek, mesék elmondására.
- ⇒ A népmesékből megismert szófordulatokat, kifejezéseket megértik és a mindennapi beszéd során tudatosan használják.
- ⇒ Képesek a folyamatos, érthető beszédre, megfelelően használják a mimikai és gesztikulációs jeleket.
- ⇒ Az irodalmi alkotások hatására képesek erkölcsi, közösségi érzések megélésére, erkölcsi ítéletek megfogalmazására.

A fejlődés nyomonkövetése: az érzelmi, értelmi, nyelvi képességek mutatóinál

10.5 Ének, zene, népi játék,

A népi mondókák, énekes játékok emberi kapcsolatokat tükröznek, viselkedésformákat örökítenek meg. A kultúra, a hagyományörzés átadásának a nemzeti identitás kialakításának fontos eszköze. Énekes népi játékok és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a gyermekek zenei képességnek és a zenei kreativitás alakításában. Az éneklés, zenélés a gyermek mindennapi tevékenységének részévé válik a felnőtt minta spontán utánzásával.

Alapelv:

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely kihat az egész személyiségre.

A néphagyomány ápolása ezért kiemelt fontossággal bír óvodáinkban, mivel a gyermek ugyanolyan észrevétlenül tanulja meg a mondókákat és gyermekdalokat, mint az anyanyelvét.

Az ének, a zene, a népi játék, a néptánc, a néphagyomány, az ünnep meghatározó szerepet tölt be a nemzeti nevelésben, az élményalapú értékközvetítés eszközével, korosztályi sajátosságokra építve.

Cél:

- * A gyermekek zenei ízlésének kialakítása, fejlesztése, a zenei érdeklődés felkeltése, zenei anyanyelv megalapozása, érzelmeinek gazdagítása.
- * A gyermekek zenei képességeinek kialakítása, a zenei anyanyelv megalapozása.
- * A néphagyományok megismertetése, a nemzeti identitástudat kialakítása a magyar szokásokon, hagyományokon, népművészeti és művészeti alkotásokon keresztül.

Az óvónő feladatai a zenei nevelés során:

- ⇒ A felhasznált zenei anyagok igényes, az életkornak és az adott csoport képességeinek megfelelő válogatása, amelynek többsége a naptári évhez, a természet jelenségeihez, az évszakok változásaihoz, az emberi élet fordulópontjaihoz, valamint különböző – egyházi, állami, jeles- ünnepekhez fűződik.
- ⇒ A gyermekek érdeklődésének felkeltése a zenei tevékenységek iránt.
- ⇒ Változatos zenei élményhez juttatás, az óvodapedagógusok személyes példájával, sokszínű zenei élmény biztosításával.
- ⇒ A mindennapi énekelgetés során meghitt, szoros érzelmi légkör kialakítása.
- ⇒ A gyerekek ösztönzése az improvizálásra, modellnyújtás énekes beszélgetéssel, változatos dallamfordulatok bemutatásával.

- ⇒ A gyerekek megismertetése különböző mozgás és térformákkal, táncmozdulatokkal, szokásokkal, hagyományokkal.
- ⇒ A nemzetiségi, etnikai kisebbségből érkező és migráns gyerekek hovatartozásának figyelembe vétele a zenehallgatási anyag megválasztásánál.
- ⇒ A közös zenei élménnyel a gyermeki kapcsolatok alakulásának, a közösséghez tartozás érzésének elmélyítése.
- ⇒ Zenei képességfejlesztő játékok kezdeményezése a szabad játék alatt is, lehetőség teremtése a zenére történő improvizatív mozgásra.
- ⇒ Minél több lehetőség kihasználása a természeti és társadalmi környezet hangjainak megfigyelésére.

Ének, zene, énekes játék, gyermektánc tevékenységek műveltségtartalma:

Zenei képességek	Fejlesztés elemei
hallási	zenei memória, magas-mély, hangos-halk relációk, dallambújtatás
ritmikai	egyenletes lüktetés, ritmus, ritmuszenekar tempó és ütemtartás, gyors, lassú hallási és ritmikai feladatok összekapcsolása
éneklőkészség	légzéstechnika, tiszta, egyöntetű éneklési készség, önálló éneklési készség
komplex feladatok, szabad improvizációk	szabad improvizációk, visszhang, belső arány, forma-arány, esztétikus mozgás, néptánc alapelemei
beszédkészség fejlesztése	dialógus, szóritmus, hangzásritmus, hangutánzás, artikuláció, levegő-beosztás

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ a gyermekek örömmel játszanak énekes körjátékokat, zenei tevékenységei mindinkább tudatossá, önállóvá válnak,

- ⇒ a gyerekek a saját zenei képességének megfelelően tud tisztán énekelni, éneklésükön megjelenik a dal jellegének kifejezése,
- ⇒ felismerik a ritmus, tempó, hangmagasság-változásokat, megkülönböztetik a hangszín árnyalatait, felismerik és megnevezik a környezet hangjait, zörejeit,
- ⇒ szívesen énekelnek önállóan is, a dalt maguk is el tudják kezdeni, óvónői segítség nélkül,
- ⇒ maguk is kezdeményeznek egyszerű körjátékokat,
- ⇒ önállóan használják a ritmushangszereket,
- ⇒ érzékelik a szünet jelentését,
- ⇒ szívesen és figyelmesen hallgatnak néhány perces zenét, a tanult, ismert dalokat felismerik dúdolásról, hangszerről, ritmusról.

Az egyéni fejlettség nyomon követése: az érzelmi, értelmi, nyelvi, kommunikációs képességek mutatóinál.

10.6 Mindennapos mozgás:

A gyermek legalapvetőbb szükséglete, természetes megnyilvánulási formája a mozgás.

Az egészséges életmód kialakításának szerves része az egészségfejlesztő testmozgás, mely a pszichomotoros készségek és képességek kialakításának, formálásának és fejlesztésének eszközei. Az óvodáskor a természetes hely-, helyzetváltoztató- és finommotoros mozgáskészségek tanulásának, valamint a mozgáskoordináció intenzív fejlődésének szakasza, amelyeket változatos gyakorlási formákkal, játékokkal szükséges elősegíteni. Ezzel biztosítható a mozgás és az értelmi fejlődés kedvező egymásra hatása.

A mozgásos játékok, kedvezően hatnak a kondicionális képességek fejlődésére, az optimális személyiségfejlődéshez, az egészséges életvitel kialakulásához,

A komplex testmozgások beépülnek az óvodai élet egyéb tevékenységeibe is, miközben együtt hatnak a gyermek személyiségének fejlődésére.

Az óvodai nevelés minden napján minden gyermek számára megfelelő mozgáslehetőséget kell biztosítani, megjelennek az irányított mozgásos tevékenységek, amelyek játékos környezetben és játékba ágyazottan fejlesztik az alapvető mozgáskészségeket és a kapcsolódó fogalmi rendszert. A mozgásfejlesztésnél minden évszakban előtérbe helyezzük a szabad levegőn

történő mozgást, az udvar adta lehetőségeket (futás, egyensúlyozás, mászóakák, kerékpárok, rollerek, labdák, egyéb sporteszközök használatát).

A tevékenység alapvető szervezeti keretei a következők:

- spontán, aktív szabad játékban megjelenő mozgásos tevékenység,
- irányított mindennapos mozgásfejlesztés,
- szervezett mozgásos tevékenység.

Alapelv :„A mozgáskultúra, a mozgásos anyanyelv ismerete a beszéd és gondolkodás alapját adja.”¹¹ (Vekerdy Tamás)

Célunk:

- * A szervezet általános, minden oldalú képzésével a gyermek testi fejlődésének, ellenálló képességének fejlesztése.
- * A mozgás megszerettetése, tudatos mozgásigény kialakítása, mozgáskedv fokozása, a szervezet sokoldalú fejlesztése, egészségének megóvása.
- * A rendszeres mozgás által a légző, keringési szervek teljesítőképességének növelése, a csont és izomrendszer teherbíró képességének fokozása, a mozgásügyesség, mozgáskoordináció fejlesztése.
- * A mozgásos játékok széleskörű alkalmazásával a harmonikus, összerendezett, nagy és kismozgások kialakítása, az akarati tényezők alakulásának elősegítése./önfegyelem, szabálytudat, kitartás, pontosság, kötelességtudat/
- * Differenciált terheléssel az egyensúlyérzék, a motorikus képességek fejlesztése, a testséma és a helyes testtartás kialakítása.
- * A mozgáskultúra fejlesztése mellett cél a térben való tájékozódás, a helyzetfelismerés, a döntés és alkalmazkodóképesség, valamint személyiség akarati tényezőinek fejlesztése.

Az óvónő feladatai a mozgás tevékenységgel kapcsolatban:

- ⇒ Változatos eszközök és a gyermekek önálló, szabad mozgásának biztosításával teszi lehetővé, hogy a mindennapi mozgás örömet jelentsen a gyermekek számára.
- ⇒ Mozgáson keresztül fejleszti a testi, érzelmi, szociális képességeket, biztosítja a gyakorlatok differenciált elvégzését.

¹¹ <https://ofi.oh.gov.hu/mozgasfejlettseg>

- ⇒ Mindennap adjon lehetőséget a gyermekeknek, minél hosszabb időtartamon keresztül a szabadlevegőn való tartózkodásra, biztosítva a gyerekek szabad mozgásának a feltételeit.
- ⇒ Biztosítja a spontán mozgáslehetőségeket, az egyéni sajátosságok figyelembe vételével, gyakorlással alakítja a mozgáskészséget.

Mozgás tevékenység tartalma:

- * A mozgásfejlesztés a gyermekek kötetlen, motivált mozgástevékenységének biztosításával, a konkrét fejlesztést szolgáló testneveléssel, testedzéssel és ügyességfejlesztő sportprogramokkal biztosítható.
- * A szabad mozgástevékenységnél cél a természetes mozgáskedv és a mozgásigény kielégítése, a tudatos környezetalkítás. Kísérletezhessenek kedvük szerint, korlátozás nélkül, bátorságuk szerint tornaszereken, udvari játékokon.
- * A rendszeres – mindennapos - testnevelés a gyermek napirendjében fontos szerepet tölt be, felfrissíti, edzi őket, elősegíti mozgásszintjük és testi képességeik fejlődését.
- * Testnevelési foglalkozások: kötelezően szervezett tevékenységek, amelyek természetesen nem jelenthetnek kényszert a gyermekek számára, helyszíne a tornaszoba, illetve jó idő esetén az udvar.
- * Minden csoportban hetente egy alkalommal van foglalkozás, e mellett ügyességi játékok, hosszabb túrák, séták fejlesztik a gyermekek mozgását.
- * A mindennapos mozgás részét képezhetik a ritmusra végzett mozgásos feladatok, (népi) játékok és táncok (kiemelten a néptánc), amelyek jelentős mértékben segítik a mozgáskultúra játékos, táncos úton történő fejlesztését. A mindennapos testmozgás az óvodai tornaszobában, a csoportszobában vagy a játszóudvaron is megszervezhető.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ⇒ A gyermek test- és térérzékelése fejlett, korának egyéni képességeinek megfelelő.
- ⇒ A gyermekek igénylik és szeretik a mozgást, kitartók a mozgásos játékokban.
- ⇒ Mozgásuk összerendezett, harmonikus.
- ⇒ Testük arányosan fejletté, teherbíróvá válik, edzettek.
- ⇒ Szeretnek egyéni, csoportos, sor- és váltóversenyeket játszani.
- ⇒ Megerősödik önfegyelmük, figyelmük.

- ⇒ Kialakul a gyermekek nagymozgása, finommozgása, egyensúlyészlelése, összerendezett mozgása.
- ⇒ Ismerik az irányokat, tudnak térben tájékozódni.
- ⇒ Betartják a szabályokat a különböző verseny- és ügyességi játékok stb. alkalmával.
- ⇒ Tudnak ütemtartással járni, a gimnasztikai gyakorlatokat esztétikusan végezni.
- ⇒ Szeretnek futni, képesek 50-100 métert kocogni.
- ⇒ A sajátos nevelési igényű gyermekek speciális szakemberekkel végzett pedagógiai munka mellett érhetik el a fentiekben leírt fejlettségi szintet.

Az egyéni fejlettség nyomon követése: mozgásfejlettség mutatói

10.7 A fejlesztést elősegítő tevékenységek jellemzői óvodánkban:

A tevékenységekben való részvétel szabadságérzetét az alábbi módon biztosítjuk az egyes tanulási folyamatok beindításakor:

- * feltételek megteremtésével tevékenységek felkínálásával
- * a gyermek élményasszociációjának kihasználásával
- * gyakorlati problémába ütközésből kiindulva
- * gyermeki szükségletek, igények, kérdések kielégítésével
- * motivált tevékenység végzése során abba beintegrálva
- * a gyermekkel történő beszélgetésből kiindulva
- * gyermeki segítségkérés kapcsán
- * téma, tartalom, fajta vonzóságára építve

A fejlesztést elősegítő tevékenységek óvodánkban:

⇒ formájuk szerint lehetnek:

- * utánzásos minta- és modellkövetéses, magatartás- és viselkedéstanulás
- * spontán játékos tapasztalatszerzés
- * gyermeki kérdésekre, válaszokra épülő ismeretszerzés
- * az óvodapedagógus által irányított megfigyelés, tapasztalatszerzés
- * gyakorlati probléma - és feladatmegoldás
- * az óvodapedagógus által kezdeményezett foglalkozások

⇒ megjelenítési módjuk szerint lehetnek:

- * tiszta típusú,

- * komplex –tevékenységek egymásutánja,
 - * valamely tevékenységbe, vagy játékba ágyazott, vagy arra épített tevékenység,
 - * integrált -valamilyen tevékenységbe vagy játékba,
 - * projekt
- ⇒ irányítási módjuk szerint lehetnek:
- * direkt (közvetlen ráhatásokkal),
 - * indirekt (közvetett ráhatásokkal),
 - * nyílt vagy zárt tapasztalatszerzési módon
- ⇒ szervezeti formájuk alapján lehetnek:
- * kötött, kötetlen, mikrocsoportos
- ⇒ alkalmazott munkaforma szerint lehetnek:
- * egyéni, csoportos, egyénre szabott, frontális, páros

11. Óvodai hagyományok, ünnepélyek, szolgáltatások

Az ünneplés, pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésre, a tevékenységek és esztétikai élmények által. Az ünnepek, a hagyományok ápolása szempontjából is fontosak az óvodában, kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Az óvodai élet, a gyermekek játéka természetes közege a hagyományörzésnek, a hagyományok átörökítésének. Kiscsoportos koruktól fogva a nevelés szerves részét képezi, beépül a gyermek, a felnőtt tevékenységrendszerébe és gazdagítja a családokkal való együttműködést. Az óvodánkba járó gyermekeket minél többféle helyi értékkel igyekszünk megismertetni, amiben lehet közreműködni. /helyi műemlékek, szokások, népi játékok, vidám hangulatú rigmusok, lakodalmas, mézeskalács - sütés, befőzés, stb./

A gyermekek számára olyan élményt nyújt, ami elősegíti a szülőföldhöz, környezethez való kötődést. Rengeteg tevékenységre, ötletek kidolgozására, megvalósítására adnak lehetőségeket az ünnepi készülődések, ünnepvárások (Mikulás, Karácsony, Húsvét), az óvodai előkészületeket maga az otthoni ünneplés teszi teljessé. Az előkészület lehetőséget ad a gyermekek közötti kooperáció és kommunikáció gyakorlására.

Néhány ünnep, illetve néphagyományok, óvodán belüli szokások, arra is alkalmasak, hogy az óvoda a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon. (Mihály napi vásár, Márton-nap, ballagás, Családi nap, Prücsök fesztivál)

Valamennyi óvodánkban megjelenő hagyományok, ünnepek, jeles napok:

Cél:

- * Ismerjék meg szűkebb környezetük hagyományait, értékeit, erősödjön kötődésük településünkhöz.
- * Ismerjék meg a közös alkotás örömeit, a múlt értékeit, a környezetért érzett felelősséget.
- * Fejlődjék pozitív irányba közösségi érzésük, erkölcsi kultúrájuk, anyanyelvi ismeretük, művészeti érzékük és mozgáskultúrájuk.
- * Mélyüljön nemzeti identitástudatuk.

11.1 Óvodáinkban megjelenő hagyományok, ünnepek, jeles napok:

- Népmese napja- szeptember 30.
 - o Mesemondó verseny a kultúrházban a nagycsoportos és az általános iskolás gyermekek részvételével
- Mihály napi vásár szeptember 28.
 - o Krumpli szedése, kukoricatörés, dió, gyümölcsszüret, természetes anyagok, termékek gyűjtése
- Állatok világnapja - október 4.
- Márton nap november 11.
 - o Lámpás készítése, barkácsolás, lámpás felvonulás
- Mikulás – december 6
- Advent – november 30. - december 24
 - o Adventi koszorú kötése, gyertyagyújtás
 - o Lucázás, búzaültetés
 - o Madárkarácsony
 - o Adventi játszóház a Nyugdíjas Egyesület tagjaival
 - o

- Öko - Farsang – „vízkeresztől, hamvazó szerdáig”
 - o Farsangi alakoskodás, álarcos bál, tél-búcsúztatás
 - o Kiszebáb égetés
 - o Szülők farsangi bálja, jótékonyági rendezvény
- Nemzeti ünnep - március 15.
 - o 1848-as szabadságharcról való megemlékezés, koszorúzás
- Víz napja - március 22.
- Nyílt napok március hava
- Ovikóstolgotó március hava
- Húsvét
 - o Tavaszvárás hangulata, állat és növénygondozás
 - o Húsvéti tojásfestés, locsolás, komázás, húsvéti jelképek megismerése
- Föld napja - április 22.
 - o Újsággyűjtés, komposztálás, újrahasznosítás
- Anyák napja- május első vasárnapja
- Madarak, fák napja - május 10
 - o Tüskevár Ötpróba akadályverseny
- Családi Nap
- Gyermeknap – május utolsó vasárnapja
 - o Gyermeknap kirándulások, programok
- Évzáró, ballagás
- Szolgáltatáshoz kapcsolódó évzáró foglalkozások bemutatása
- Fecskenap augusztus vége
- Gyermekelőadások – színházi, bábszínházi és zenés előadások
- Gyerekek születésnapjának megünneplése

Büszkeségünk:

- * Bóbita gyermektánc csoport

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- ⇒ Ismerik és részt vesznek életkoruknak megfelelően a hagyományápolásban
- ⇒ A gyermekek közösen készülődnek, örömmel, izgatottan várják jeles napokat.
- ⇒ Önállóan, igényesen végzik az előkészítő-munkákat, családjukat is bevonva.

- ⇒ Szívesen részt vesznek az óvoda, illetve a falu közösségének szervezett rendezvényeken szüleikkel, családjukkal együtt.
- ⇒ Szívesen együttjátsoznak, együttmunkálkodnak, aktívan tervezgetnek az ünnepek és jeles napok előkészületeiben.
- ⇒ A gyermekek tájékozottak, ismerik az egyes évszakok jeles napjait, ünnepeit, s azok tartalmát.
- ⇒ A gyermek óvodai életben a jeles napok, ünnepek dominánsan jelennek meg.

11.2 Nevelési időn kívüli óvodai szolgáltatások:

A nevelési időn kívüli szolgáltatásaink fejlesztőműhely rendszerben a szülők igényei alapján szerveződnek. Nagy figyelmet fordítunk arra, hogy ezek életkor- specifikus szolgáltatások legyenek, olyan tartalommal, amelyek erősíthetik óvodánk nevelési céljainak elérését, jól illeszkednek óvodánk sajátos arculatához.

Térítéses szolgáltatás:

- angolnyelvi műhely
- kid - fitness

Térítésmentes szolgáltatás:

- zeneovi
- gyermektáncműhely
- kézművesműhely
- ovitorna – sportműhely
- gyermekfoci
- zöldműhely

12. Az óvodába lépéstől az iskolába lépésig

12.1 Óvodába lépés feltételei:

A gyermek, ha 3. életévét betöltötte, jogosult az óvodai ellátásra az iskolaérettség eléréséig, maximum 8 éves koráig. (KT.)

A beiratkozáshoz szükséges dokumentumok:

- Szülővel vagy családtaggal való megjelenés.
- Gyermekek személyét igazoló dokumentum (anyakönyvi kivonat, lakcímkártya, TAJ kártya)

Az óvodai felvétel elbírálásának szempontjai:

- óvodai férőhely száma.
- fenntartó által meghatározott körzethatárhoz tartozó lakcím

A gyermek óvodai felvételéről dönt:

- óvodavezető,
- óvodavezetés.

Fellebbezési lehetőségek:

A gyermek óvodai felvételét elutasító határozat után 15 napon belül az óvodavezetőnél szóban vagy írásban.

Másodfokon az intézmény fenntartója dönt.

A gyermek óvodába lépésekor várható jellemzői:

- a saját személyével kapcsolatos feladatellátást kis segítséggel végzi /öltözködés – étkezés – testi higiénés feladatok/,
- kapcsolatfelvétellel – kialakítására képes, kommunikál

12.2 Befogadás körülményei óvodánkban:

A családból, érkező gyermekek számára a környezet, a személyek és az életritmus is szokatlan, ezért fő feladatunk a beilleszkedés, az alkalmazkodás segítése, az óvónő-gyermek jó kapcsolatának kialakítása, a nyugodt, kiegyensúlyozott, érzelmi biztonságot nyújtó légkör megteremtése. Az átmenetet jelentősen megkönnyíti a törődő, segítő, tapintatos, türelmes magatartás. Erre törekszünk.

Célunk:

- * A családdal együtt segíteni a gyermeket, hogy megtalálja helyét az óvodai közösségben.
- * Az óvoda és a család hasonlóságainak és különbségeinek átélése közben a gyermek félelmének, szorongásának csökkentése, érzelmi biztonságának kialakítása.

Feladatunk:

- ⇒ A családdal, szülővel való együttműködés, a partneri viszony kialakítása. Folyamatosan ismerkedünk a családokkal, otthoni szokásokkal, keressük az együttműködés, a segítség legmegfelelőbb módját („beköszöntő” levél, „kapunyitó” - nyiltnap, jel átadó délután, megismerő kérdőív, stb.)
- ⇒ „Ovikóstolgot” alkalmával lehetőség biztosítása, hogy még a rendszeres óvodába járás megkezdése előtt a gyermekek szüleikkel ellátogassanak az óvodánkba, megismerkedhessenek a szokásokkal, a jelükkel, az óvoda helyiségeivel.
- ⇒ Beszoktatási, befogadási terv készítése, az egyes gyermek igényeinek, testi – lelki szükségleteinek, valamint a differenciálás lehetőségének figyelembe vételével.
- ⇒ Folyamatos kapcsolattartás a szülőkkel, tájékoztatjuk őket a gyerek napjáról, megnyugtatójuk őket, ha szükséges.
- ⇒ Lehetőség szerint meglátogatni a családokat a gyerekek otthoni körülményeinek megismerése és a jó kapcsolat kialakítása érdekében.

Befogadás, beszoktatás módja:

- folyamatos: első naptól kezdve a gyermek egész nap az óvodában tartózkodik, a szülő, vagy a nagyszülő nincs jelen (bölcsödéből érkező és nagyobb gyerekek)
- anyás: a szülő vagy a nagyszülő a kisgyermekkel együtt ismerkedik az óvodai élettel, az anyuka aktívan bekapcsolódik az óvodai tevékenységekbe, közösen játszanak, a gondozási szokásokat együtt végzik (mosakodás, WC. használat, stb.) A közös játék alatt a gyermek ismerkedik csoporttársaival, óvó nénivel, dadus nénivel.

A szülők jelenléte mindaddig lehetséges, ameddig a gyermek egyedül szívesen nem marad az óvodában és ott biztonságban nem érzi magát.

A befogadást nem kötjük időponthoz, hanem folyamatosan, a gyermek igényei szerint.

A gyermek behozhatja kedves játékát, tárgyát, amely megnyugtatója egészen addig, ameddig ennek szükségét érzi.

Családból érkező gyerekek befogadása:

Feladatunk:

- ⇒ A szülőktől való elválás megkönnyítése.
- ⇒ Az óvodai napirend, szokások, szabályok megismertetése.
 - A tevékenységközpontok bemutatása, érvényes szokások, szabályok ismertetése a régi óvodások segítségével.

- Szeretetteljes, gondoskodó bizalmas kapcsolat kialakítása
- A gyerekek jó közérzetéhez szükség van a testközelségre is, ezért ölbeli játékokkal, ringatókkal, mesével, bábozással segítjük az oldódást.

Minden gyermekben megkeressük a pozitív tulajdonságot, azt emeljük ki. Érzelmeikben, önbizalmukban erősítjük őket. Szükség esetén szakember segítségét vesszük igénybe, a család együttműködésére számítunk.

12.3 Gyermek egyéni fejlődésének nyomonkövetése, mérése:

„a fejlődés nyomon követése adja meg a fejlesztés talaját, azt a bázist, ahonnan folytathatjuk további teendőinket.”¹²

Az intézményben a gyermeki személyiség megismerése, az egyéni képességek és életkornak megfelelő fejlettség, a fejlődés során fellelhető hiányosságok, vagy az átlag feletti teljesítmények diagnosztizálása már az óvodába lépéskor megkezdődik. Az alkalmazott feltáró módszerek az egyéni képességek aktuális szintjének feltérképezését teszik lehetővé.

Alapelv:

- * A nevelőmunkánk legfontosabb értékmérője a gyermekek tulajdonságaiban, képességeiben bekövetkező pozitív változás, fejlődés.
- * Minden gyermek közös abban, hogy más, mint a társa.
- * Minden gyermek saját fejlődését elsősorban önmagához kell viszonyítani.
- * Óvodáinkban a mérések folyamatkövetők, így a tudatos, tervezett megfigyelés, különös jelentőséggel bír, mivel ahhoz, hogy tudjuk, mit kell fejleszteni, meg kell ismerni a gyermeket, így tehát a mérés a megismerés eszköze.
- * A fejlődés, változás nem egyenletes, vannak benne stagnálások, visszaesések, ugrásszerű változások.
- * A megfigyelés, mérés eredménye elsősorban az óvodapedagógus, és a szülő számára jelent információt, valamint a szülő belegyezésével, tudtával – a leendő tanító számára is.

¹² Bakonyi Anna: Az óvodás gyermek fejlődésének nyomonkövetése

Célunk:

- * Hogy a gyermek fejlődésében saját képességei szerint és saját tempójában haladva, minél magasabb szintre jusson el.

Feladatunk:

- ⇒ Az egyes kompetencia területeken belül az adott képességek szintjének megállapítása, szükséges fejlesztés meghatározása.
- ⇒ Az eredmények alapján az egyéni fejlesztés megtervezése.
- ⇒ Hátránykompenzáció, felzárkóztatás megvalósítása.
- ⇒ Az óvodába lépéstől kezdődően egészen a kimeneti stádiumig a gyermek fejlődési folyamatának figyelemmel kísérése, a hozzáadott érték mutatóinak növelése.

A gyermekek hatékony megismerése, fejlődésének figyelemmel kísérése, mérése, értékelése az intézményi értékelési rendszerben megfogalmazottak alapján történik. Az értékelési folyamatot a mérés – értékelés munkacsoport koordinálja.

A gyermeki fejlődés követésének módjai óvodáinkban:

- o Gyermekai portfólió
- o Fejlődés nyomonkövetése
- o Egyéni kompetenciák fejlődésének mérése
- o Szociometriai
- o Testsúly, testmagasság

Az egyéni kompetencia fejlődés mérésének területei:

- o Testképességek, egészséges életmód
- o Erkölcsei képességek
- o Szociális képességek
- o Értelmi képességek
- o Anyanyelvi, verbális képességek
- o Kommunikációs képességek

Az óvodai nevelési-tanulási tevékenységünk eredményeinek megállapítása, a gyermekek megismerése, fejlődésének eredményei, a nevelés-tanulás hatékonyságának értékelése mindennapi munkánk elengedhetetlen feladata. Ehhez pedagógusaink gazdag értékelési eszköztárral rendelkeznek, melyből a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével tudatosan választják ki a leginkább megfelelőt. Munkájuk során olyan munkaformákat és módszereket alkalmaznak, amelyek alkalmasak az önellenőrzésre, önértékelésre.

12.4 Az iskolai élet megkezdésének testi-lelki és szociális kritériumai:

Az iskolakezdés a gyermek életének egyik legjelentősebb fordulópontja. Az indulás meghatározza iskolai pályafutását, ami későbbiekben egész életére kihat. A gyermek belső érése, valamint a családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként a kisgyermekek többsége az óvodáskor végére hat-hét éves korra eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Az iskolába lépés elsődleges feltétele a gyermek testi-lelki-szociális-értelmi érettsége, mely egyéni eltéréseket mutat. Ennek stabillá válása vezet a sikeres iskolai élet megkezdésére.

Az iskolaérettség összetett fogalom, a gyermek egész személyiségének fejlettségét foglalja magába. A gyermeknek testileg, pszichés és szociális szempontból egyaránt alkalmasnak kell lennie az iskolai élet megkezdésére.

Cél:

- * Az óvoda-iskola kapcsolatában arra törekszünk, hogy a gyermekeket egyéni képességeiknek megfelelően úgy neveljük és fejlesszük, hogy a környezetükben jól eligazodjanak, együttműködők, kapcsolatteremtők legyenek, és képesek legyenek az iskolai tanulmányok megkezdésére.
- * A gyermekek életkori sajátosságaihoz, érdeklődéséhez igazított, az egyéni adottságokat, fejlődési ütemet messzemenően figyelembe vevő tanulás megszervezése
 - o harmonikus, nyugodt légkör biztosítása
 - o az óvodában kialakított szokások tovább építése
 - o az óvodai módszerekre, játékosagra, kooperatív tevékenységekre épülő sikeres tanulási helyzetek teremtése
 - o gyermekbarát, életkori sajátosságuknak megfelelő esztétikus csoport és osztálytermi környezet kialakítása (mese, játszó, beszélgető sarkok stb.)
- * Fontosnak tartjuk a tapasztalatok kölcsönös átadását, a megszerzett információk közös értékelését, az összefüggések keresését, a folyamatos fejlesztés keresésének útját.
- * A segítő megoldások keresése az óvoda-iskola átmenet megkönnyítése érdekében, ami nagyban hozzájárulhat a nagycsoportos gyermekek zökkenőmentes beilleszkedéséhez, az iskolára való ráhangolódáshoz.

Biológiai jellemzők:

A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül eljut az első alakváltozáshoz.

- Optimális testi fejlettség (testalkat változása, fogváltás megkezdése) és egészségi állapot.
- Idegrendszer megfelelő érettsége, mely magába foglalja a nagy és finom mozgások, valamint látás-kézmozgás összerendezettségét, figyelem összpontosítás képességét terhelhető legyen, ne legyen fáradékony.
- Általános, jó erőnlét.
- Egyértelműen felismerhető a gyermek jobb, illetve balkezessége.

Pszichés alkalmasság kritériumai:

A lelkiileg, értelmileg egészségesen fejlődő gyermek az óvodáskor végére nyitott érdeklődésével készen áll az iskolába lépésre.

- A gyermek már várja az iskolát, ami bizonyos fokig a játékaiban is megjelenik. A tanuláshoz szükséges képességei alkalmassá teszik az iskolai tanulás megkezdéséhez.
- Értelmi fejlettség: gondolkodás terén lényeglátás, következtetések alkotása, ok-okozati összefüggések felismerése, mennyiségfogalom kialakulása, emlékezeti befogadás és felidézés képessége.
- Érthetően, folyamatosan kommunikál, beszél; gondolatait, érzelmeit mások számára érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat.
- Végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- Munkaérettség, feladattudat, monotónia tűrés - képes legyen megkülönböztetni a játékot a feladattól, munkától. Feladattudata kialakulóban van.
- Érzelmi, akarati érettség: képes legyen önmaga irányítására, mozgásigényének akaratlagos leküzdésére.

Szociális érettség:

A szociálisan egészségesen fejlődő gyermek kedvező iskolai légkörben készen áll az iskolai élet és a tanító elfogadására.

- Képes a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre felnőttel és gyermektársaival.
- Egyre több szabályhoz tud alkalmazkodni, kitartó
- Felnőtt irányításának elfogadása
- Késleltetni tudja szükségletei kielégítését, önálló.

Óvodánkban az iskolába készülő gyermekeknek az ún. Óvoda-iskola átmenet program keretén belül is segítünk felkészülni, az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenetet, zökkenőmentes beilleszkedést biztosítani.

Ezen program résztvevői a mindenkori nagycsoportos gyermekek, óvónénik, a leendő tanítónénik, szülők.

Programjaink a zökkenőmentes iskolakezdés megvalósítása érdekében:

- A Magyar Népmese Napja alkalmából megrendezett mesemondó verseny, melyen az óvoda nagycsoportosai, és a helyi Dobó István Általános Iskola alsó tagozatos diákjai vehetnek részt.
- Az első osztályos gyermekek visszalátogatnak az óvodába, és a nagycsoportosoknak mesélnek élményeikről, tapasztalataikról az iskolával kapcsolatban.
- Az első osztályos tanítónéni egy kérdőívet tölt ki a gyermekek fejlettségével kapcsolatban, hogy ő mit tapasztalt az eltelt időszak során. Ez visszajelzés az óvoda felé, hogy mely területek fejlesztésére kell esetleg jobban odafigyelni.
- Szülői értekezletek, melynek keretén belül a szülők tájékoztatást kapnak a gyermekük fejlettségével kapcsolatban, bemutatkozik az iskola is, tanítónéni ismerteti az iskolai élettel kapcsolatos információkat, tanszerlistát.
- A leendő tanítónéni is meglátogatja a nagycsoportosokat.
- A nagycsoportosok meglátogatják az első osztályosokat, megnézik milyen is egy tanóra.
- Könyvtárlátogatás.
- A nagycsoportosok ballagási ünnepsége.
- „Suli-kóstolató” - Fecske napok: ismerkedés az iskolával, játékos, komplex óra szervezése a nagycsoportosoknak a tanítónéni irányításával.

13. Gyermekvédelemmel összefüggő pedagógiai tevékenységek

Az óvoda óvó-védő funkciójából adódóan az óvodai gyermekvédelem óvodai munkánk része, a jelzőrendszer egyik fontos tagja. Tudjuk, hogy a gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő, esetenként hátránycsökkentő, kompenzáló szerepet töltenek be.

Az óvodai gyermekvédelem minden óvodapedagógus és óvodai dolgozó munkaköri kötelessége!

Célunk:

- * A gyermekek törvényben foglalt jogainak és érdekeinek érvényesítéséhez, a szülői kötelességek teljesítéséhez szükséges segítő támogatás nyújtása.
- * Intézményeinkbe járó gyermekek problémáinak korai felismerése, kezelése.
- * A gyermekek hátrányos helyzetének, veszélyeztetettség kialakulásának megakadályozása, illetve csökkentése. A leszakadás megelőzése, esélyegyenlőség biztosítása.
- * Problémás esetek folyamatos felmérése, orvoslása, a gyermekvédelmi munkát segítő partnerkapcsolatok folyamatos ápolása, rendszeres együttműködés a különböző gyermekvédelmi szervekkel.

Feladatunk:

- ⇒ A gyermekek érdekeit, az őket érintő minden döntésben a gyermek mindenekfelett álló érdekeinek előtérbe helyezése.
- ⇒ A nemi hovatartozásra, származásra, vallásra vonatkozó jogait megfelelően biztosítani.
- ⇒ A szülők tájékoztatása mellett lehet a személyes adataik kezelése kizárólag meghatározott célból, ill. kötelezettség teljesítése érdekében.
- ⇒ Az egyenjogúság, előítélet mentesség biztosítása a gyermek számára az óvodákban.
- ⇒ Olyan befogadó, egészséges környezetet kell teremteni a gyermek számára, melyben hátrányos megkülönböztetésnek, előítéletnek helye nincs.
- ⇒ Törekedni kell arra, hogy a gyermeket sem lelki, sem fizikai erőszak ne érje.

- ⇒ A gyermekeket hátrányosan érintő, illetve veszélyeztető körülmények kiszűrése, jelzése (nevelési hiányosságok, testi-lelki bántalmazás, erkölcstelen családi környezet (italozó szülők, bűnöző családi környezet, rossz lakásviszonyok, megromlott családi kapcsolatok, egészségügyi és/vagy anyagi okok.

13.1 Gyermekvédelemmel kapcsolatos pedagógiai és adminisztrációs tevékenységek az óvodában:

- A gyermeki jogok védelme.
- Prevenciós/megelőző tevékenységek végzése (pl. esélyegyenlőség, mentálhigiénés és egészségvédő programok - egészségnap, családi nap - szervezése, stb.)
- Differenciált nevelés és képességfejlesztés a gyermekcsoportban
- Jelzési kötelezettség a gyermekvédelmi felelős, az intézmény vezetése, valamint a szakhatóságok felé
- A szülők folyamatos tájékoztatása az aktualitásokról.
- Alkalmak biztosítása a segítő beszélgetésre a gyermekekkel és szülőkkel (pl.: egyéni beszélgetés játékidőben; fogadóóra, családlátogatás, stb.)
- A gyermekek óvodalátogatásának folyamatos figyelemmel kísérése. A hiányzások állandó ellenőrzése, igazolatlan hiányzások jelzése és dokumentálása.
- Szülőkkel való együttműködés
- A veszélyeztetettség megszüntetésében való segítségnyújtás.
- A gyermekek érdekében szükséges esetmegbeszélések, konferenciák szervezése, vagy azok mások általi megszervezésekor részvétel.

13.2 A szociális hátrányok enyhítését segítő óvodai tevékenységek, az Alapító okiratban foglaltak alapján:

- A kiemelt figyelmet és sajátos nevelést igénylő gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai gyermekközösségbe.
- A HHH-s gyermekek arányos elosztása az óvodai csoportok kialakításakor
- Az egyéni képességekhez igazodó tanulás, a felzárkóztató foglalkozások és a tehetséggondozás megszervezése

- A szülők, családok nevelési, életvezetési gondjainak segítése, család- és prevenciós látogatások végzése.
- Az intézményünkbe járó gyermekek lakóhelye szerinti polgármesteri hivatalokkal és a gyermekjóléti szolgálattal való szoros kapcsolat kialakítása, ápolása, annak érdekében, hogy a szociális hátrányban élő gyermekek minél hamarabb segítségben részesüljenek:
 - egészségügyi felvilágosító - mentálhigiénés és családi programok szervezése, lebonyolítása
 - kirándulások támogatása, szervezése, lebonyolítása
 - figyelemfelhívás a tanulást segítő foglalkozások előnyeire
 - pályázati lehetőségek keresése, megismerése, kihasználása.

13.3 Az óvodavezető feladatai:

- ⇒ Irányítja és ellenőrzi az óvodában folyó gyermekvédelmi munkát.
- ⇒ Biztosítja a gyermekvédelemhez szükséges feltételeket.
- ⇒ Segíti a gyermekvédelmi felelős munkáját és évente egy alkalommal értékeli azt.
- ⇒ Szükség esetén hivatalosan felveszi a kapcsolatot az illetékes gyermekvédelmi és családsegítő szervezetekkel.
- ⇒ Gondoskodik a gyermekvédelmi felelős továbbképzéséről.
- ⇒ A gyermek sérelmére elkövetett bűncselekmény gyanúja esetén szükség szerint segítséget nyújt (gyámhatóságnak, gyermekvédelmi szakembernek).
- ⇒ Tájékoztatja a szülőket a gyermekvédelmi felelős, és a családsegítő személyéről és elérhetőségéről.
- ⇒ Együttműködik és folyamatos kapcsolatot tart az óvodai szociális munkással.
- ⇒ Segítségére van a szülőknek problémáik megelőzésében és megoldásában.
- ⇒ Rendszeresen tájékozódik a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokról, és ezekről kollégáit tájékoztatja.

13.4 Az óvodapedagógus feladatai:

- ⇒ Biztosítja a gyermeki jogok érvényesülését, szükség esetén jelzést tesz.
- ⇒ Együttműködő kapcsolatot alakít ki és fogadja a szülők jelzéseit.
- ⇒ Érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes, családias légkört teremt (fokozott odafigyelés).

- ⇒ Minden gyermek részére biztosítja a fejlődéséhez szükséges feltételeket, a lehetőségeket a gyermeki képességek, tehetségek kibontakoztatásához, ahhoz, hogy szükség esetén leküzdhesse azokat a hátrányokat, amelyek születésénél, családi, vagyoni helyzeténél vagy bármilyen más oknál fogva fennállnak.
- ⇒ A csoportnaplóban nyilvántartást vezet a kiemelt figyelmet igénylő gyermekekről és elkészíti a szükséges dokumentációkat.
- ⇒ Figyelemmel kíséri a gyermekek óvodai életét és otthoni körülményeit, óvodalátogatását, igazolatlan hiányzások esetén jelzést tesz a gyermekvédelmi felelősnek. Felismeri a hátrányos és veszélyeztetett helyzeteket. Szükség esetén megfelelő szakemberhez, intézményhez irányítja a családokat.
- ⇒ Közreműködik az óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében.

13.5 A gyermekvédelmi felelős feladatai:

- ⇒ A nevelési év elején az adott évre megtervezi a gyermekvédelmi munkát, és év végén beszámolót készít róla.
- ⇒ Óvodai nyilvántartást vezet a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben – azon belül a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű – gyermekekről, dokumentálja a változásokat, koordinálja a gyermekvédelmi feladatokat
- ⇒ A szülők rendelkezésére áll a felmerülő problémák és kérések megoldásában.
- ⇒ Kapcsolatot tart az óvodavezetővel és az óvodapedagógusokkal.
- ⇒ Az Alapszolgáltatási Központtal (Család- és Gyermejjóléti Szolgálattal), a Gyámhivatallal, a Védőnővel tartja a kapcsolatot, szükség szerint egyeztetéseket folytat.
- ⇒ A családgondozónál szükség esetén intézkedést kezdeményez az óvodavezetővel. Az okok feltárása és megfelelő segítségnyújtás érdekében családlátogatás tesz. A feltárt problémák okainak megszüntetése érdekében kapcsolatot tart a családdal, a Családsegítő Központtal és a Szakszolgálattal.
- ⇒ A gyermekek érdekeinek képviselője, a gyermekek esélyegyenlőségének biztosítása. Részt vesz a gyermekekkel kapcsolatos esetmegbeszéléseken.
- ⇒ Szociális ellátások lehetőségének számbavétele, szülői felvilágosítás adása kedvezményre való jogosultságról.

⇒ Figyelemmel követi a gyermekvédelemmel kapcsolatos legújabb törvénymódosításokat, és lényeges változás esetén kollégáit tájékoztatja.

14. A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek integrált nevelése

Kiemelt figyelmet igénylő gyermekek egyéni fejlesztése

Óvodai nevelő munkánk egyik alapvető feladata a kiemelt figyelmet igénylő gyermekek fejlesztése, melynek alapja a gyermekek egyéni képességeinek, fejlettségének, ismereteinek feigyelembe vétele, a differenciálás, valamint különféle egyéni fejlesztő módszerek és szervezeti formák alkalmazása a nevelés-fejlesztés folyamatában

14.1 Sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelése:

Sajátos nevelési igényű gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján mozgásszervi, érzékszervi (látási, hallási), értelmi vagy beszéd fogyatékos, több fogyatékoság együttes előfordulása esetén halmozottan fogyatékos, autizmus spektrum zavarral vagy egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzd.¹³

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű gyermekek nevelését a 32/2012. (X.8) EMMI rendelet mellékleteként kiadott Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve szerint végezzük.

Óvodánkban a sajátos nevelési igényű gyermekek integrációja az Alapító okiratban meghatározott feladat-meghatározás alapján történik.

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátása integrált formában, szocializációjuk inkluzív nevelésben valósul meg.

A sajátos nevelési igényű gyermekek az illetékes szakértői bizottság által kiállított szakvélemény alapján, és intézménykijelölő határozattal kerülnek intézményünkbe olyan súlyossági fokban, amelyben még nevelhetők integrált közösségben.

¹³ 2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről

A sajátos nevelési igényű gyermekek neveléséhez-fejlesztéséhez igénybe vesszük az illetékes pedagógiai szakszolgálati, illetve szakértői szolgáltatást nyújtó intézmények útmutatásait, megállapításait.

Alapelvek

- Az óvodapedagógusok és az óvoda dolgozóinak érzelmi azonosulása az együttneveléssel.
- A veleszületett méltóság és egyéni autonómia tisztelete.
- A sajátos nevelési igényű gyermeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítását tartjuk szem előtt.
- Pedagógiai munkánk hatására a sajátos nevelési igényű gyermeknél is fejlődik az alkalmazkodó készség, az akaraterő, az önállóságra törekvés, az érzelmi élet, az együttműködés.
- Az integráció gyakorlati megvalósítása az adaptivitás és a teljesség szemléletében.

A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztéséhez biztosított feltételek:

- gyógypedagógus végzettségű pedagógus alkalmazása, vagy utazó gyógypedagógus igénybevétele,
- a gyermek nevelésében részt vevő pedagógusok részvételének támogatása az óvodai integrációt segítő szakmai programokon, akkreditált továbbképzéseken.
- az irányelvek figyelembevételével készített egyéni fejlesztőprogram,
- a fogyatékoság típusának megfelelő segédletek,
- tárgyi feltételek biztosítása az eszköznorma előírásai szerint

Feladatok:

- ⇒ Egyenlő hozzáférés biztosítása, hátránykompenzálás.
- ⇒ Gyermekközpontú szemlélettel a szocializációjuk támogatása.
- ⇒ Speciális fejlesztőprogram készítése, a tevékenységek megszervezése szakember bevonásával, a speciális tevékenységek beépítése a napi életritmusba.
- ⇒ Együttműködés szakirányú végzettségű gyógypedagógussal.
- ⇒ Szükség esetén egyéni fejlesztési terv készítése, individuális módszerek technikák alkalmazása.
- ⇒ A pedagógiai diagnózisban szereplő javaslatok beépítése a tevékenységek tervezésekor.
- ⇒ Alternatívák keresése egy-egy nevelési helyzet, probléma megoldásához.

- ⇒ A gyermek különbözőségét elfogadó és befogadó környezet kialakítása, a családdal, a fejlesztésben részt vevő valamennyi szakemberrel történő együttműködés az eredményes fejlesztés érdekében elengedhetetlen.
- ⇒ Fontos szempont a kis lépések elvének követése, valamint a kiszámíthatóság és a fokozatosság mellett a folyamatosság biztosítása.
- ⇒ Az eredményes fejlesztés érdekében a gyermek sokoldalú megismerése, tájékozódás a család életkörülményeiről, a szülő korrekt tájékoztatása a gyermek állapotáról és a fejlesztő állomásokról.
- ⇒ Egyéni átvezető, utánkövető program a következő fejlesztő környezetbe jutása érdekében, mentorálás.
- ⇒ Az ép gyermekek megtanítása a másság elfogadására.

Sikerkritérium:

- A gyermekek beilleszkedése, egyenlő hozzáférése a tevékenységekhez, önmagához mért fejlődés.

14.2 A beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek nevelése:

Beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki a szakértői bizottság szakértői véleménye alapján az életkorához viszonyítottan jelentősen alulteljesít, társas kapcsolati problémákkal, tanulási, magatartásszabályozási hiányosságokkal küzd, közösségbe való beilleszkedése, továbbá személyiségfejlődése nehezített vagy sajátos tendenciákat mutat, de nem minősül sajátos nevelési igényűnek.¹⁴

A problémák létrejöttének okai:

- beilleszkedési zavar,
- magatartási rendellenesség,
- a figyelem különböző zavarai, tanulási nehézség.

A BTMN gyerekek vizsgálatát és szakvéleményét a pedagógiai szakszolgálat szakemberei készítik el. A szakvéleményben megfogalmazott javaslatok alapján a gyermekek fejlesztést

¹⁴ 2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről

integrált óvodai csoportban végezzük, illetve utazó gyógypedagógusok látják el, mikrocsoportos foglalkozás formájában.

Cél:

- * A gyermekek célirányos fejlesztése révén képességeik önmagukhoz viszonyított komplex fejlesztése.

Feladat:

- ⇒ A BTMN gyerekek korai kiszűrése a pedagógiai szakszolgálat segítségével, fejlesztési irány meghatározása, egyénre szabott fejlesztő program készítése.
- ⇒ Differenciált foglalkozások szervezése a teljesítménykülönbség felismerésével.
- ⇒ Szoros együttműködés a családdal, a szülők felkészítése, segítése.

Sikerkritérium:

A gyermekek az integrált nevelés, egyéni fejlesztő programok eredményeként képessé válnak a közösségbe való beilleszkedésre, kialakulnak az iskolai alkalmassághoz szükséges készségei, képességei.

14.3 A kiemelten tehetséges gyermekek integrált nevelése:

Kiemelten tehetséges gyermek, tanuló: az a különleges bánásmódot igénylő gyermek, tanuló, aki átlag feletti általános vagy speciális képességek birtokában magas fokú kreativitással.¹⁵

Óvodáskorban konkrétan körvonalazható, kimutatható tehetségről nem beszélhetünk, inkább ígéretes képességekkel rendelkező gyermekeket nevelünk. Nem szabad figyelmen kívül hagyni, hogy a tehetséges óvodás elsősorban gyermek. Az óvoda fontosnak tartja, hogy megteremtse azt a feltételrendszert, ahol minden gyermek az egyéni képességeinek, készségeinek megfelelő fejlesztésben részesülhet, figyelembe véve a játék elsődlegességét.

Cél:

- * A kiemelkedő képességű, kiválóan kreatív gyermekek felfedezése, képességeik fejlesztése, személyiségük optimális fejlesztése.

Feladat:

- ⇒ Felismerni a tehetségcsírákat, a kreatív gyermeket, ösztönözni, motiválni kreativitásukat.

¹⁵ 2011. évi CXCV törvény a nemzeti köznevelésről

- ⇒ Megfelelő érzelmi fejlődés biztosítása azzal, hogy törődünk velük, s engedjük őket játszani.
- ⇒ Egyéni képességeikhez igazodó foglalkozások megszervezése.
- ⇒ Tehetséggondozó, fejlesztő egyéni foglalkozások.
- ⇒ Óvodánkban a tehetségígéretes gyermekek fejlesztése két síkon történik: napi tevékenységekbe ágyazva, kiscsoportos tehetséggondozó foglalkozások keretében.
- ⇒ A tehetség hajlamot mutató gyermekek gondozása a saját csoportjukon belül, integrált formában történik.
- ⇒ A differenciálást a kiemelten tehetséges gyermekek esetében is alkalmazzuk.
- ⇒ Ösztönözzük a gyermekek alkotókedvének, fantáziájának aktív megnyilvánulásait.

Elvárt eredmény:

- A gyerekek nyitottak, bátran, kreatívan juttatják kifejezésre egyéni törekvéseiket.
- Ismerik saját adottságaikat, képességeiket, egyéni értékeiket.

Nevelési időn kívüli szolgáltatások:

Az adott nevelési évben, az igényeknek megfelelően alakítjuk ki a tehetségfejlesztő szolgáltatások körét.

14.4 A szociálisan hátrányos helyzetű (HH, HHH) gyermekek fejlesztése:

A korrekció, felzárkóztatás a személyiségfejlesztésünk kiemelt területe. A felzárkóztatás lehet a gyermekek fejlődésének elősegítője, bázist teremtve képességei kibontakoztatásához.

A felzárkóztatás kezdetétől vigyázunk arra, hogy a gyermeket olyan feladat elé állítsuk, amely képességeinek megfelelő szintű, amelyeket teljesíteni képes, melyben segítjük és teret engedünk önkifejező, önértékesítő törekvéseinek.

Célunk:

Az egyenlő hozzáférés biztosítás mellett, a 3-7 éves szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek szem előtt tartásával:

- * az egészséges harmonikus személyiségfejlesztés,
- * a sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, szociális és értelmi érettség kialakítása.
- * az iskolai potenciális tanulási zavarok megelőzése, az óvodai nevelési feltételek sajátos

megszervezésével.

Feladataink:

- ⇒ Társas kapcsolat érzelmi igényének és a kapcsolatfelvétel képességének folyamatos fejlesztése.
- ⇒ A nevelési helyzetekben a jó megoldásra ösztönző belső igény, belső motiváció, valamint a megelégedettség, mint jutalom – értékének alakítása.
- ⇒ Az érzelmi átélés, az érzelmek felismerésének és sajátos érzelmeik pontos kifejezésének alakítása.
- ⇒ Gyermek képessé tétele a jó – rossz felismerésére, az őszinteségre, felelősségvállalásra, a gyengébb védelmére, segítésére.
- ⇒ A gyermekek fejlettségi szintjének megismerése, ennek ismeretén alapuló egyéni készség és képességfejlesztés tudatos megtervezése.
- ⇒ Differenciált nevelőmunkában elsősorban a pozitív gyermeki megnyilvánulásokra való koncentráció.

Felzárkóztatási programunk részei:

Mozgásfejlesztés - testséma fejlesztés

Észlelésfejlesztés

Verbális fejlesztés

Szociális készségek fejlesztése

14.5 A gyermekek esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

Alapvető feladatunk, hogy a hozzánk járó gyermekek hozzájussanak mindenhez, amely a gyermeki személyiség szabadon történő kibontakoztatásához szükséges.

Óvodánk fenntartója a Balatonszentgyörgyi Önkormányzatok Társulása, mely nyolc település önkormányzatát foglalja magába. A települések közül **hét** szerepel a **Felzárkózó és kedvezményezett települések** listáján.

Tudatos óvodai pedagógiai munkára van szükség ahhoz, hogy a hátrányokat az óvodai nevelés csökkenteni tudja. A hátrányos helyzet okai lehetnek környezeti-, anyagi-, egészségügyi, a gyermek személyiségében rejlő okok.

Pedagógiai munka kiemelt területei:

- Társadalmi érzékenység tudatos fejlesztése: nevelés, szokások fejlesztése, életre nevelés.
- óvodába lépéskor részletes anamnézist készítünk a belépő gyerekről.
- Korszerű óvodapedagógiai módszerek alkalmazása: a gyermek kezdeményezéseire támaszkodó módszerek, kooperatív technikák, mozgás, zene felhasználása, szülőkkel való partneri együttműködés kialakítása.
- Kommunikációs készségük fejlesztése: szókincs, nyelvi kifejezőkészség, beszédértés, beszédészlelés fejlődésének elősegítése Munkánk ezen területének fejlesztését logopédus segíti.
- Érzelmi és közösségi nevelés: intézményes nevelésbe való beilleszkedés elősegítése, bizalom, elfogadás, együttműködési készség fejlesztése.
- Egészséges életmódra nevelés: egészségtudat kialakítása, egészséges táplálkozástáplálkozás elősegítése.

Óvodai fejlesztőprogram

Az Óvodai nevelés országos alapprogramja hangsúlyozza az óvodai nevelés hátránycsökkentő szerepét.

Ahhoz, hogy egy gyermek **elegendő eséllyel** induljon az életben, fontos, hogy minél korábban történjen meg az integrált, komplex fejlesztés, hiszen ezzel érhető el a legjobb eredmény. Ahhoz, hogy egy gyermek **elegendő eséllyel** induljon az életben, fontos, hogy minél korábban történjen meg az integrált, komplex fejlesztés, hiszen ezzel érhető el a legjobb eredmény.

Óvodánkban kiemelt szerepet kap az eltérő fejlődésből adódó hátrányok csökkentése, a **sikeres integrációra való törekvés**, mely a megfelelő tanulásirányítási módszer kiválasztásával, integrált keretek között történik. Szülőkkel, segítő partnerekkel történő hatékony együttműködésre törekszünk.

Személyiségfejlesztő, tehetséggondozó, felzárkóztató programot szervezünk a hátrányos helyzetű gyermekek számára Intézményünkben (20/2012. EMMI 173. §). Azok a gyermekek

vesznek részt, az óvodai fejlesztő programban akik a Gyvt. 67/A § alapján, figyelemmel a Gyvt. 161/Q. §-ában foglaltakra hátrányos helyzetűnek minősülnek. E program részese lehet az a gyermek is, aki nem hátrányos helyzetű, de rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül.

Az óvodai fejlesztőprogram célja: az óvodába járó gyermekek fejlődésének elősegítése a nevelés azon területein, melyek kiemelkedő jelentőséggel bírnak hátrányos-, és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek esetében. Iskolai sikerességük záloga a megfelelő **minőségű és időtartamú** óvodáztatás.

A hátrányos helyzetből származó lemaradások - szakszerű, a gyermek társadalmi helyzetére érzékeny pedagógiai szemlélettel és módszerekkel, a szülőket partnerré téve, velük együttműködve - sikeresen ellensúlyozhatók. A szülőkkel való együttműködés az otthon és az óvoda világának találkozásával, szülők és nevelők közötti kölcsönös tisztelet alapján valósítható meg, melyben az óvodapedagógusoknak helyzetüknél és képzettségüknél fogva kiemelt szerepük és felelősségük van. Tevékenységeikből kitűnik, hogy **nagy hangsúlyt fektetünk az együttnevelésre, az integrált nevelésre.**

Fontos feladatunk felismerni a gyermekek hátrányos helyzetét, megnyerni a szülőket az együttnevelésre, a szociális zavarokat kiküszöbölni, esélyt teremteni a gyermekek tehetségének kibontakoztatására, és a fejlődésben akadályozott gyermekek fejlesztését maximálisan biztosítani.

Fejlesztőprogramunk nem jelent külön programot az óvodai munkában, hiszen minden pontja a hatályos jogszabályok figyelembevételével az Óvodai nevelés országos alapprogramjára épül figyelembe véve az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvényt.

Az óvodai nevelés azon területeit határozza meg fejlesztő programunk, amelyek a hátrányos, és a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek fejlődésének elősegítésében kiemelkedőjelentőséggel bírnak. Részletes pedagógiai tartalmakat, választandó nevelési tervet, nem ad meg, de kinyilvánítja azt a pedagógiai alapállást, amelyet megfelelőnek tart az érintett gyermekek esélyegyenlőségének elősegítésében. A **gyermekközpontú és családorientált** szemlélet, a program legfőbb jellemzője. Ösztönzi az együttműködések kialakítását azokkal a szolgálatokkal, melyek a szülőket támogatják, számukra erőforrást jelentenek, illetve a gyermekeknek szolgáltatásokat biztosítanak.

Az óvodai fejlesztőprogram személyi feltételei:

Együttműködésre képes, inkluzív szemléletű, fejlett szociális képességekkel rendelkező pedagógusok és nevelő-, oktató munkát közvetlenül segítő, akiket pozitív attitűd, empátia, befogadás jellemez.

Utazó fejlesztő-, és gyógypedagógusok, logopédusok, védőnői szolgálat helyi munkatársai, és a család-, és gyermekjóléti központ munkatársai, valamint a rendőrség, és a gyámhivatal munkatársai.

Az óvodai fejlesztőprogram szervezése, lebonyolítása:

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vesznek részt elsősorban a fejlesztő programba. A gyermekekben rejlő lehetőségek kibontakoztatása, a **kreativitás fejlesztése** áll fejlesztőprogramunk középpontjában. Pedagógiai programunknak megfelelően jelennek meg az óvodai fejlesztőprogram tevékenységei, mely a közösen végzett tevékenységekre helyezi a hangsúlyt.

A szülőknek három havonta konkrét, kézzelfogható segítséget adunk a személyes konzultációk alkalmával, gyermekeik fejlődésének üteméről. melyre szükség szerint meghívjuk a fejlesztőpedagógusokat is. A nevelési helyzetek megoldásában, szokásrendszerek kialakításában segítséget nyújtunk. Ezen beszélgetések kiegészítik, pótolják a családi szocializáció esetleges hiányosságait is.

A fejlesztőprogramban résztvevő gyermekek életkora: 3-7 éves korig

A fejlesztőprogram javasolt időkerete: Az intézmény nyitvatartási ideje alatt kötetlenül kerül beépítésre az óvodai napirendbe, a heti munkaidő legalább 50 százalékában.

A fejlesztőprogram munkaformái:

-egyéni, csoportos, mikró csoportos

A fejlesztőprogramban alkalmazott módszereink, területek:

A legkorszerűbb óvodapedagógiai módszereket alkalmazzuk, tevékenységeink megvalósításához mint a **játékba integrált ismeretnyújtás, mozgásfejlesztés, projekt módszer, témahetek, projektek szervezése, lebonyolítása, kooperatív technikák,**

komplex tevékenységek, differenciált tevékenységek, egyéni fejlesztés, drámapedagógia módszerének alkalmazása, Vitamintorna, Bozsik program,

Az óvodai nevelés sikeressége mögött kulcsfontosságúnak tartjuk az óvodán kívüli szervezetekkel való szoros, gyakori együttműködést, valamint az nevelési év folyamán több alkalommal szervezett nyitott szülős, nagyszülős délelőttiakat.

Fejlesztőprogram kiemelt területei

Emocionális fejlesztés:

Az **óvodáskor (3–6/7 év)** kiemelt időszak az **érzelmi fejlődés** szempontjából, mert ekkor alakulnak ki azok az alapok, amelyek a későbbi szociális kapcsolatokhoz, önszabályozáshoz és empátiához szükségesek. Elengedhetetlen, hogy az óvodában a gyermeket az érzelmi biztonság, derűs, szeretetteljes légkör vegye körül. Az óvodáskor érzelmi fejlődése **alapvetően meghatározza** a gyermek társas beilleszkedését, tanulási motivációját és későbbi lelki egészségét.

A hátrányos helyzetű gyermekeknek fokozottan szükségük van az empátiára, a féltő, gondoskodó szeretetre, hogy érezzék, hogy a velük foglalkozó pedagógus elfogadta őket.

A gyermek szociális képességeinek fejlesztése:

Óvodáskorban kulcsfontosságú, mert ebben az életkorban tanulja meg a társas együttműködés, kommunikáció és kapcsolatteremtés alapjait. A szociális képességek fejlesztése tudatos nevelőmunkát igényel, de elsősorban **játékon, utánpótláson és közös élményeken keresztül** valósul meg.

A pedagógusok koordinációjával és a gyermeki szabadság biztosításával támogatjuk a szocializáció szempontjából fontos szokásokat és magatartásmódokat.

A gyermekek helyes **gondozása, testi** szükségleteinek, **mozgásigényének** kielégítése óvodáskorban a testi szükségletek kielégítését, a megfelelő mozgáslehetőséget és az egészséges életmód megalapozását jelenti. Ez a testi-lelki fejlődés alapja.

A gyermek helyes gondozása a testi szükségletek kielégítésével, a higiénés szokások tanításával és a mindennapos mozgás biztosításával valósul meg. Ez nemcsak az egészség, hanem az önállóság és a közösségi életre való felkészülés alapja is.

A testi képességek fejlesztésének fő célja a mozgás megszerettetése, az egészséges edzettség kialakítása. A gyermekek mozgásszükséglete befolyásolja optimális terhelhetőségüket. A fejlesztés legfontosabb színtere az óvoda udvara, melyet minden évszakban biztosítunk.

Individuális nevelés:

Az **individuális nevelés** lényege, a pedagógus a gyermek **egyéni sajátosságait, szükségleteit, fejlődési ütemét és érdeklődését** figyelembe véve segíti a fejlődését. Az óvodapedagógiai alapelv, hogy minden gyermek **egyedi személyiség**, így eltérő bánásmódot igényel.

Az individualizáló nevelés olyan pedagógiai megközelítés, amely figyelembe veszi, amit a gyermekek egyéni különbségként magukkal hoznak. Az egyéni különbségeket toleráló felnőtt magatartása modell értékű a gyermekek számára! Programunkban az individualizáló nevelés egyszerre erősíti az egyediséget, és fogékony az együttműködésre. Támogatja a gyermekek szocializációját, és áthatja az óvodai élet minden tevékenységét.

Differenciálás:

Differenciálás biztosítja, hogy a pedagógiai folyamat **egyéni és közösségi szinten is eredményes** legyen, így minden gyermek fejlődési lehetőséget kap. A **differenciálás** a pedagógiai munka egyik alapelve és módszere, amelynek lényege, hogy a nevelő-oktató folyamatot a gyermekek **egyéni sajátosságaihoz, képességeihez, fejlettségi szintjéhez és érdeklődéséhez** igazítjuk.

Egyénenként megismerjük és regisztráljuk a gyermekek képességeit, erősségeit, és gyenge pontjait. A gyermekek óvodába lépésétől kezdve vezetjük a gyermekek fejlődési naplóját mely tartalmazza a gyermekek anamnézisének, a gyermekek fejlődését, különös figyelmet fordítva azokra a szenzitív szakaszokra, amelyekben az egyes pszichikus funkciók érése a legintenzívebb. Itt követheti nyomon a szülő gyermeke értelmi képességeivel, testi és anyanyelvi fejlettségével, érzelmi és akarati tulajdonságaival, szocializációs fejlettségével kapcsolatos megfigyeléseket, tapasztalatokat, valamint az egyénre szóló fejlesztési tervet, mely egy-egy részterület felzárkóztatását, továbbfejlesztését, tehetséggondozását szolgálja.

Környezeti nevelés: Célja, hogy a gyermekek **érzelmileg kötődjenek a természethez, felelősen viselkedjenek a környezetükben**, és aktív, tudatos résztvevőivé váljanak a közösségnek és a természet megóvásának. A gyermek **érzékeny tétele** a természet szépségeire, értékeire. **Megfigyelőképesség fejlesztése** (állatok, növények, évszakok

változása).**Környezettudatos szokások alakítása** (szelektív hulladékgyűjtés, takarékoság). A **felelősségérzet** és az **óvó-védő magatartás** kialakítása. **Közösségi élmények nyújtása** a környezet megismerése során.

Megalapozza a környezettudatos, környezetre figyelő magatartást. Kialakulnak azok a szokások, magatartási formák, amelyek a környezettel való harmonikus együttélést biztosítják majd a későbbiekben. Fontos a minél több, minél sokoldalúbb tapasztalatszerzés. Önálló tapasztalatszerzéskor kihasználjuk a véleménykérés, kommunikáció lehetőségét.

Anyanyelvi nevelés: Az anyanyelvi nevelés az óvodáskorban a mindennapi élet minden területén jelen van. A játék, mese, vers és beszélgetés révén a gyermek nyelvi képességei fejlődnek, miközben érzelmi biztonságban, élményekben gazdag környezetben tanulja meg használni az anyanyelvét. Fejleszti a gyermek **gondolkodását és kreativitását**, erősíti a **kapcsolatteremtő és együttműködő képességeket**, megalapozza az **iskolai tanulást** (olvasás, írás, szövegértés), segíti az **önkifejezést és önbizalom-erősítést**. Iskolakezddéig feltétlenül foglalkoznunk kell a beszédképesség fejlesztésével, a beszédhibák javításával, hangok kiejtésével, valamint a kommunikáció fejlesztésével. Intézményünkben lehetősége van heti egy alkalommal logopédus foglalkozáson való részvételre.

Zenei nevelés: az óvodában a gyermekek érzelmi, értelmi és esztétikai fejlődését segíti. A zene a személyiségfejlesztés egyik legerőteljesebb eszköze, amely játékosan, élményszerűen hat a gyermekekre. A zenei nevelés teljes személyiséget formáló, minden tevékenységben benne rejlő lehetőség. A zenei nevelés az óvodában nem elsősorban a zenei tudás átadását, hanem a **zene szeretetét, élményét és a személyiség sokoldalú fejlesztését** szolgálja. A beszéd a ritmusérzék fejlesztésén keresztül is kiválóan tökéletesíthető. Minden gyermekre jellemző a zenei érdeklődés. Örömmel vesznek részt a dalos játékokban, tudnak és mernek is dalolni, táncolni. Ezen keresztül sok- sok sikerélményhez juttathatjuk a gyermekeket.

Ábrázoló és kézműves tevékenység: az óvodai nevelésben a gyermek **önkifejezését, kreativitását és finommotorikáját** fejlesztik. Az ábrázoló és kézműves tevékenységek az óvodás gyermekek fejlődését **érzelmi, értelmi, testi és szociális téren is támogatják**,

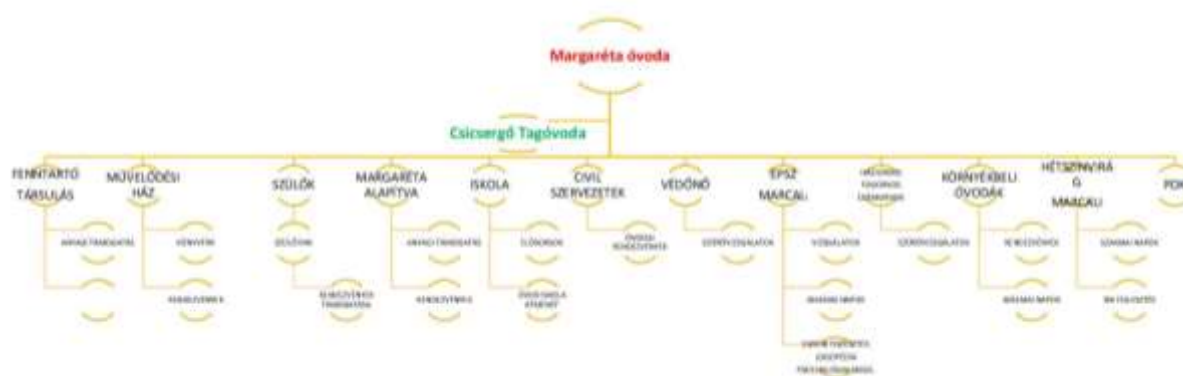
miközben lehetőséget adnak a szabad önkifejezésre és a kreativitás kibontakoztatására. A rajzolás, festés, mintázás, építés és kézműveskedés során a gyermek élményekből, tapasztalatokból kiindulva formálja saját világképét. A gyermekek alkotás közben gazdagodnak, manuálisan fejlődnek, érzékszerveik, gondolataik és érzelmeik. Akaratuk és kitartásuk edződik, szín és formaérzékük, térlátásuk gazdagodik. Sikerélményt ad, önbizalmuk erősödik és újabb alkotásra serkent.

Családok bevonása az óvodai életbe:

Nyilvános programjainkon minden szülői részvételt szívesen fogadjuk. A szülők felelősségérzete megnő az által, hogyha bevonjuk őket az óvoda életébe.

15. Az intézmény kapcsolatrendszere

Kapcsolataink kialakításakor mindenekelőtt a gyermek érdekeit tartjuk szem előtt. Igyekszünk nyitott, kezdeményező módon fordulni azokhoz a belső és külső partnerekhez, intézményekhez (L. 1. ábra), akik meghatározó szerepet töltenek be a gyermekek életében, és segíthetik óvodai céljaink megvalósítását.

Intézményünk kapcsolati rendszere

1. ábra

15.1 Szülő-gyermek-pedagógus kapcsolat:

Az óvodai nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve **biztosítja** a gyermek fejlődését. Elengedhetetlen a gyermek számára az érzelmi biztonság megteremtése, amelyet elsősorban a családnak kell megadni. Az óvodai nevelésnek erre kell épülni, kiegészíteni. Az együttnevelés érdekében kiemelt feladat a családdal való együttműködés, a folyamatos párbeszéd. A családdal való kapcsolattartásban meghatározó és modell szerepe van az óvónő személyiségének.

Az együttműködés célja:

- * A kapcsolat tapintatosságra, kölcsönös bizalomra, nyílt, őszinte együttműködésre épüljön.
- * Kölcsönös segítségnyújtás, a pedagógiai együttműködési formák, lehetőségek feltárása.
- * Hatékony együttműködés kiépítése a családokkal.
- * Pozitív hatás gyakorlása a szülőkre a gyermekeken keresztül.
- * A családokkal közösen szervezett események, ünnepek családias hangulat kialakításával, a felnőttek és gyermekek közös tevékenységével is, kifejezik az örömteli érzelmi állapotot

Feladatok:

- ⇒ A családok hagyományainak, szokásainak, nevelési elveinek, elvárásainak, értékrendjének megismerése, a célkitűzések egyeztetése. Közös pontok keresése, amelyen át jobban megismerjük, megértjük a gyermekeket.
- ⇒ A hatékony együttműködési formák felismerése, azok továbbfejlesztése, az együttműködési tartalmak meghatározása.
- ⇒ A család bevonása a kiemelt figyelmet igénylő gyermek fejlesztésébe.
- ⇒ A szülő folyamatos tájékoztatása a gyermek fejlődésének üteméről.
- ⇒ A gyermeki, szülői és pedagógus jogok és kötelezettségek megismertetése. (Gyermekek jogai: 1993. évi LXXIX. tv. 10.§, Szülők jogai és kötelességei: 1993. évi LXXIX. tv. 13.-14. §., Pedagógus joga, kötelessége: 1993. évi LXXIX. tv. 19. §.)

Az együttműködés formái

A szülőkkel való együttműködés már az óvodába lépés előtt megkezdődik:

- ovikóstolgotató: nyílt nap az óvodások és a szülők számára
- szülő fogadása, óvoda bemutatása, megismerése.

Együttműködés formái, tartalma	Cél, tartalom	Munkaforma
-----------------------------------	---------------	------------

Beíratás, befogadás:	az első személyes kapcsolat, ismerkedés, az óvoda programjának megismertetése.	egyéni, beszélgetés
Ovi-kóstolgotató-óvodai felvétel előtt	Az óvoda, óvodapedagógusok megismerése a szülők és gyermekek részvételével. Az óvoda szokásrendszerének megismerése. Bizalom kiépítése.	közös játék, tevékenységek a szülővel, gyermekekkel
Családlátogatás	A gyermekek életkörülményeinek, a családi háttér és szokások megismerése.	Egyéni beszélgetés. Játék a gyermekkel.
Szülői értekezlet.	Az információk átadása, megbeszélése, adott téma megvitatására szakember meghívása.	Csoportos beszélgetés, előadás.
Nyílt napok	A szülők ízelítőt kaphatnak az óvoda mindennapjaiból. Együtt játszhatnak, tevékenykedhetnek a gyermekekkel.	Közös játék. Megfigyelés. Beszélgetés.
Szabadidős programok, kulturális rendezvények.	A szülők tevékeny bevonása az óvoda életébe, a kötődés erősítése.	Közös játék. Kirándulások.

	Közösségi élmény erősítése. Közös együttlét, játékélmény, családi kapcsolatok mélyítése. Egészséges életmód alakítása	Főzés. Beszélgetés.
Ünnepségek, ünnepélyek.	Az óvoda-család kapcsolatának elmélyítése. Hagyományápolás.	Közös ünneplés.
Fogadó órák.	A szülők tájékoztatása a gyermek fejlődéséről, a következő időszak nevelési feladatainak megbeszélése.	Egyéni beszélgetés.
Szülők közösségével való kapcsolattartás.	Szülői feladatok koordinálása. Szülők érdekképviselése. Szülői kezdeményezések megvalósítása.	Megbeszélés. Tájékoztatás.

Mindezeken kívül a kapcsolattartást szolgálja az óvodában elhelyezett faliújság, valamint a csoportok zárt facebook csoportja, amelyen a közérdekű információkat, tudnivalókat, kéréseket közvetítjük. Ezeken túl az óvoda honlapjára is felkerülnek az óvodai élettel kapcsolatos tudnivalók, információk.

Az együttműködés várható eredménye:

- A szülők naprakész információkhoz jutnak gyermekük fejlődésével kapcsolatban.
- Az óvoda a szülőkkel együtt, azonos célokkal tudja biztosítani a gyermek fejlődéséhez a legoptimálisabb környezetet.

15.2 Kapcsolattartás az iskolával:

Az együttműködés célja:

- * Az óvodából az iskolába történő zavartalan beilleszkedés, zökkenőmentes iskolakezdés, átmenet biztosítása, a két intézmény együttműködésével.

A kapcsolattartás formái:

- ⇒ Az óvoda-iskola átmenet munkacsoport működtetése, munkaprogramjának tanévenkénti kialakítása, megvalósítása, a feladatok végrehajtása, az együttműködés folyamatos fenntartása.
- ⇒ Az pedagógusok megismerik egymás munkáját, átlátogatnak egymás intézményeibe.
- ⇒ A tanító nének a nevelési év folyamán többször meglátogatják a nagycsoportosokat, megismerkednek velük, megfigyelik őket természetes közegükben, játszanak, barátkoznak velük.
- ⇒ A gyermekekkel együtt meglátogatjuk az első osztályosokat, részt veszünk egy tanórán, játékos feladatokkal aktívan részt vehetnek a tanórán.
- ⇒ A tanévnitó ünnepélyre elkísérjük volt óvodásainkat, az utánkövetést az első évben fenntartjuk.

Az óvoda-iskola átmenet sikeres megvalósítása témakör tartalmi kibontása külön fejezetben található.

15.3 Kapcsolat a közművelődési intézményekkel:

Az együttműködés célja:

- * Az együttműködés segítse elő a pedagógiai, nevelési feladataink megoldását.
- * Szolgáltatásaikkal színesítsék az óvoda programjait.

Kapcsolattartás formái:

- ⇒ Könyvtárlátogatás csoportonként.
- ⇒ Művelődési ház szolgáltatásainak igénybevétele
- ⇒ Színházi előadások, gyermekkoncertek, kiállítások szervezése.

15.4 Kapcsolat a fenntartó önkormányzatokkal

Az együttműködés célja:

- * Stabil, megbízható vezetés biztosításával erősítsék az intézmény szakmai biztonságát, anyagi, erkölcsi elismerését.

- * Biztosítsa az intézmény törvényes, zavartalan működését.

Kapcsolattartás formái:

- ⇒ kölcsönös tájékoztatás
- ⇒ egyéni megbeszélések
- ⇒ beszámoló.

15.5 Kapcsolattartás a Szakértői Bizottsággal, szakszolgálatokkal, EGYMI-vel:

A kapcsolattartás személyes, naprakész, szoros együttműködés. A pedagógiai szakszolgálat segítséget nyújt a gyermekek nevelési, fejlesztési gondjainak feltárásához, leküzdéséhez, a hátrányok csökkentéséhez.

Az együttműködés célja:

- * Az óvodai és családi nevelés számára szakszolgáltatást biztosít.
- * DPT szűrés elvégzése, logopédiai szűrés és terápia, pszichológiai megsegítés, gyógytestnevelés, fejlesztő foglalkozások.
- * Javaslat gyógypedagógiai minősítésre.

Az együttműködés formái:

- ⇒ szűrővizsgálatok,
- ⇒ egyéni, kiscsoportos fejlesztés az intézményben

15.6 Kapcsolattartás az egészségügyi intézményekkel:

Az együttműködés célja:

- * Az intézményünkbe járó gyermekek egészségügyi felülvizsgálatát, gondozását látják el, nyomonkövetik fejlődésüket.

Az együttműködés formái:

- ⇒ Rendszeres szűrővizsgálatok.
- ⇒ Alkalmankénti esetmegbeszélések.
- ⇒ Tájékoztató előadások szervezése szülőknek.

15.7 Családsegítő és Gyermejjóléti szolgálat:

A gyermekek veszélyeztetettségének és a szociális hátrányok megelőzésében, megszüntetésében, csökkentésében együttműködünk a Gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal, a gyermekvédelmi rendszerhez kapcsolódó személyekkel, intézményekkel, hatósággal. A gyermekvédelmi munka koordinálását-jelzőrendszer szintjén a gyermekvédelmi felelős látja el. Tevékenységét napra készen vezeti, az óvodavezető felé rendszeres beszámolási kötelezettséggel végzi.

Az együttműködés célja:

- * Lehetőséget teremtünk a gyermekjóléti szolgáltatások igénybevételére.

Az együttműködés formái:

- ⇒ értekezletek, levelezések, kölcsönös látogatás és tájékozódás, tájékoztatás.
- ⇒ Esetmegbeszélések, stb.

16. Jogszabályi háttér

- 2011. évi CXC. törvény a nemzeti köznevelésről - Meghatározza a köznevelési intézmények működésének kereteit, a dokumentumokra vonatkozó kötelezettségeket. (továbbiakban: Nkt.)
- * 229/2012. (VIII. 28.) kormányrendelet a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény végrehajtásáról
- * 363/2012.(XII.17.) Korm. rendelet az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról
- 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet - Részletezi az óvodák alapidokumentumaira, működésére, névhasználatára és belső szabályozására vonatkozó követelményeket.
- 419/2024. (XII. 23.) Korm. rendelet a pedagógus-továbbképzés rendszeréről -
- * 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet - A rendelet célja az óvoda és iskola közötti zökkenőmentes átmenet biztosítása,
- * 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- * 401/2023. (VIII.30.) Korm. Rend. a pedagógusok új életpályájáról szóló 2023. évi LII. törvény végrehajtásáról
- * 1997. tv. XXXI. törvény A gyermekek védelméről és jogairól
- * Az 1998. évi XXVI. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségének biztosításáról

- * 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról
- * 77/2025. (IV. 15.) Korm. rendelet
- * 15/2013. (X.8.) EMMI rendelete a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről
- * 32/2012. (X. 8.) EMMI rendelet a Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve
- * 30/2012. (IX. 28.) EMMI rendelet az esélyegyenlőséget szolgáló intézkedések

17. Felhasznált szakirodalom

Szakirodalom

- * Fábián, K. (1996). *Tevékenységek központú óvodai nevelési program*. Miskolc.

- * Hübös, É. (1996). *Differenciált óvodai bánásmód*. Budapest.
- * Körmöci, K. (2020). *Az óvodai nevelés*. Kormocikatalin.hu.
- * Labáth, F., Gilicze, Z., & Kovács, E. (2007). *Óvodai nevelés kompetencia terület: Elméleti alapvetések*. Budapest.
- * Pálfi, S. (szerk.) (2015). *Óvodapedagógiai módszertani kézikönyv*. Debreceni Egyetem.
- * Porkolábné Balogh, K., Páli, J., Pintér, É., & Szaitzné Gregorits, A. (1996). *Komplex prevenciós óvodai program*. Budapest.

18. Programunk érvényességi - nyilvánossági - legitimációs záradéka

18.1 Érvényességi záradék:

Felülvizsgált Pedagógiai programunk hatályba lépésének időpontja 2020. szeptember 01.

Pedagógiai programunk határozatlan időre szól..

A következő esetekben is sor kerülhet módosításra:

- o ha a fenntartó kezdeményezi
- o jogszabály változásnál
- o ha a nevelőtestület 75 %-a kezdeményezi
- o ha a szülők legalább 75 %-a kezdeményezi

Személyi hatálya:

Óvodánk nevelőtestületére, az óvodapedagógusokra terjed ki.

Programunk óvodánk mindegyik csoportjára kiterjed.

18.2 Nyilvánossági záradék:

Az óvodánk dokumentumai:

A Házirend az SZMSZ és óvodánk Pedagógiai programjának egy példánya megtalálható a vezetői irodában reggel 8 órától délután 16 óráig.

Felvilágosítást és ezzel kapcsolatban információkat az óvodavezető, annak távolléte esetén az óvodavezető helyettes ad.

Az új gyermek felvételekor az óvodavezető a házirendet és a Pedagógiai programunk rövidített kivonatát a szülők külön kérése nélkül rendelkezésre bocsátja.

18.3 Legitimációs záradék:

A Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda nevelési programját:

Jóváhagyta	Intézményvezető Ángyán Attiláné	2025.09.
Elfogadta	Balatonszentgyörgyi Margaréta Óvoda és Csicssergő Tagóvodája Nevelőtestülete: 	2025. 09.
Egyetértését nyilvánította	Balatonszentgyörgy Környéki Önkormányzatok Társulása Elnöke Farkas László Nándor	2025.09.
Elfogadta	Margaréta óvoda SZM szülői szervezete	2025.09.
Elfogadta	Csicssergő Tagóvoda SZM szülői szervezete	2025.09.

A jelenlegi Pedagógiai Program módosítása a fenntartó számára többletköltséggel nem jár.